

It-politiska frågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät och förslag till ändringar i väglagen, ledningsrättslagen, lagen om elektronisk kommunikation och plan- och bygglagen. Den nya lagen innehåller bestämmelser om bl.a. tillträde till fysisk infrastruktur, samordning av bygg- och anläggningsprojekt och bestämmelser om information och öppenhet i syfte att underlätta och påskynda utbyggnaden av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016 förutom ändringarna i plan- och bygglagen som ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2015 om delaktighet i informationssamhället, tillgång till elektroniska kommunikationstjänster och olika regleringsfrågor m.m. med hänvisning till bl.a. vidtagna åtgärder och pågående beredningsarbete.

I betänkandet finns tio reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät.

Ett femtiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden.....	9
Billigare utbyggnad av bredbandsnät	9
Delaktighet i informationssamhället.....	17
Tillgång till elektronisk kommunikation	20
Bredbandskoordinatorer	33
Vissa regleringsfrågor	34
Teknikskiftet i delar av det fasta telefonnätet.....	37
Statens innehav av digital infrastruktur	38
Roaming	40
Nätneutralitet.....	42
Reservationer	44
1. Tillgång till bredband, punkt 3 (M, C, L, KD)	44
2. Tillgång till bredband, punkt 3 (SD).....	45
3. Tillgång till bredband, punkt 3 (V).....	46
4. Stöd till utbyggnad av it-infrastruktur, punkt 4 (C)	47
5. Telefoni och mobiltäckning, punkt 5 (M, C)	48
6. Telefoni och mobiltäckning, punkt 5 (V)	49
7. Bredbandskoordinatorer, punkt 6 (KD)	50
8. Vissa regleringsfrågor, punkt 7 (M, C, L, KD).....	50
9. Statens innehav av digital infrastruktur, punkt 9 (M, C, L, KD)	51
10. Roaming, punkt 10 (M, C, L, KD)	52
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	54
Propositionen	54
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	54
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Billigare utbyggnad av bredbandsnät

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät,
2. lag om ändring i väglagen (1971:948),
3. lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144),
4. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation med den ändringen att 7 kap. 10 § första stycket punkt 1 ska ha följande lydelse: "1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av rättsakter som avses i 1 § andra stycket eller 3 a § första stycket 1, eller",
5. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:73 punkterna 1–5.

2. Delaktighet i informationssamhället

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:840 av Serkan Köse (S),

2015/16:1942 av Lars-Arne Staxäng (M) och

2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C) yrkande 9.

3. Tillgång till bredband

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 4 i denna del och 5,

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 1,

2015/16:734 av Anette Åkesson (M) yrkande 2,

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 2 i denna del,

2015/16:845 av Anders Österberg (S) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 6,

2015/16:2351 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 5,

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 22 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 i denna del.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

4. Stöd till utbyggnad av it-infrastruktur

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,

2015/16:2188 av Anna Wallén m.fl. (S),

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 4 (C)

5. Telefoni och mobiltäckning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 7,

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 4 i denna del,

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 2,

2015/16:554 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S),

2015/16:603 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2015/16:606 av Anna Wallén m.fl. (S),

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 2 i denna del,

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 5,

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 i denna del.

Reservation 5 (M, C)

Reservation 6 (V)

6. Bredbandskoordinatorer

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3147 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 16 och

2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 36.

Reservation 7 (KD)

7. Vissa regleringsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 3–5,

2015/16:142 av Monica Green (S),

2015/16:497 av Isak From (S),

2015/16:1086 av Anette Åkesson (M) och

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 23.

Reservation 8 (M, C, L, KD)

8. Teknikskiftet i delar av det fasta telefontätet

Riksdagen avslår motion

2015/16:1256 av Maria Plass (M).

9. Statens innehav av digital infrastruktur

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 1 och
2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 24.
Reservation 9 (M, C, L, KD)

10. Roaming

Riksdagen avslår motion
2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 27.
Reservation 10 (M, C, L, KD)

11. Nätneutralitet

Riksdagen avslår motion
2015/16:1470 av Said Abdu m.fl. (FP).

Stockholm den 12 maj 2016

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Jasenko Omanovic (S), Christina Örnebjär (L), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S), Teres Lindberg (S), Erik Ottoson (M) och Jimmy Ståhl (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät. Propositionen syftar till att i svensk rätt införliva bestämmelser som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (utbyggnadsdirektivet). Inom Näringsdepartementet utarbetades därför promemorian Billigare utbyggnad av bredbandsnät som därefter remissbehandlades. Regeringen beslutade den 19 november 2015 att begära Lagrådets yttrande med anledning av promemorian. Regeringen har i allt väsentligt följt Lagrådets synpunkter. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Inga följdmotioner har väckts med anledning av regeringens proposition.

I betänkandet behandlar utskottet även ett femtiotal motionsyrkanden om it-politiska frågor från den allmänna motionstiden 2015. En förteckning över de förslag som behandlas redovisas i bilaga 1.

Den 26 november 2015 informerade Post- och telestyrelsens (PTS) generaldirektör Göran Marby utskottet om bl.a. aktuella telefoni- och bredbandsfrågor. Den 2 februari 2016 informerade tjänstemän från Näringsdepartementet utskottet om vissa it-politiska initiativ inom EU som Regeringskansliet arbetar med, och i samband med utskottets sammanträde den 26 april 2016 informerade PTS om arbetet med tilldelning av spektrum i 700 MHz-bandet.

Bakgrund

Regeringens proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät har tillkommit mot bakgrund av EU:s direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, det s.k. utbyggnadsdirektivet (i andra sammanhang även kallat grävdirektivet). Bestämmelserna i direktivet ska bidra till att målen för EU:s digitala agenda för 2020 uppnås. I agendan sätts målet att alla i Europa bör ha tillgång till grundläggande bredband senast 2013, och ambitionen är att alla EU-medborgare 2020 ska ha tillgång till internethastigheter som överstiger 30 Mbit/s, och att minst 50 procent av de europeiska hushållen ska abonnera på internetförbindelser på över 100 Mbit/s. Med grundläggande bredband avser EU-kommissionen att det ska finnas en samhällsomfattande bredbandstäckning som baseras på en kombination av fasta och trådlösa nät.

Som ett led i arbetet för att nå målen i den digitala agendan presenterade Europeiska kommissionen i mars 2013 ett förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk

kommunikation. Efter förhandlingar om förslaget antog Europaparlamentet och rådet i maj 2014 rättsakten i form av ett direktiv. Det övergripande syftet med direktivet är att sänka kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsbroadband, vilket ska bidra till en ökad digitalisering av den offentliga sektorn och på så sätt skapa en digital hävstångseffekt inom alla ekonomiska sektorer.

Trots de framsteg som gjorts inom EU på området anser kommissionen att det fortfarande investeras för lite i utbyggnaden av höghastighetsbroadband men också att utbyggnaden kan underlättas om investeringskostnaderna blir lägre.

I utbyggnadsdirektivet fastställs minimirättigheter och minimiskyldigheter som gäller inom hela EU för att främja utbyggnaden av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation och samordning mellan olika sektorer i linje med den digitala agendan för Europa. Målsättningen med direktivet är att uppnå ett mer resurseffektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur för broadband men även att skapa bättre förutsättningar för effektiva tillståndsprocesser för att anlägga nät och bättre möjligheter till samförläggning av infrastruktur.

Utbyggnadsdirektivet täcker i huvudsak följande fem områden:

- Bestämmelser om tillträde till befintlig fysisk infrastruktur med rättigheter och skyldigheter för tillträde till olika typer av infrastruktur. Detta ska möjliggöra en högre grad av gemensamt utnyttjande av befintlig infrastruktur och därmed minska kostnaderna för grävning i samband med utbyggnad av höghastighetsnät. Direktivets bestämmelser riktar sig därför inte bara till tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät utan också till innehavare av annan infrastruktur, t.ex. infrastruktur som används för el- eller transporttjänster.
- Bestämmelser om samordning av bygg- och anläggningsprojekt som ska ge betydande besparingar och begränsa olägenheterna för det område som påverkas av utbyggnaden av höghastighetsnät.
- Bestämmelser om öppenhet och insyn för att erbjuda tillgång till nödvändig information inför ett eventuellt tillträde till och samordning av bygg- och anläggningsprojekt.
- Bestämmelser om utrustning i byggnader och tillträde till utrustning för att reglera hur såväl nyproducerade byggnader som byggnader som genomgår renoveringar ska utrustas i syfte att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsbroadband.
- Information om tillståndsprocesser som krävs för att underlätta för den som vill bygga ett bredbandsnät och en tidsgräns inom vilken tillstånd ska ges för att påskynda processen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät föreslår regeringen en ny lag för att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och

rådets direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.

Direktivet syftar till att sänka kostnaderna för utbyggnad av nät för såväl fast som trådlöst bredband. Detta görs genom att befintlig fysisk infrastruktur ska nyttjas för utbyggnad genom samordning av bygg- och anläggningsprojekt och genom att byggnader utrustas med infrastruktur för att underlätta installation av bredband.

Vid sidan av den föreslagna lagen om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät föreslås även ändringar i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), lagen om elektronisk kommunikation (2003:389) och plan- och bygglagen (2010:900). Enligt den nya lagen ska den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller viss infrastruktur vara skyldig att under vissa förutsättningar låta den som bygger ut bredbandsnät få tillträde till infrastrukturen. Vidare innebär lagen att ett offentligt organ som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt i vissa fall är skyldigt att samordna projektet med utbyggnad av bredbandsnät. Detsamma gäller den som annars utför ett sådant projekt om det helt eller delvis är finansierat av offentliga medel. Lagen innehåller även bestämmelser om tvistlösning och tillsyn. Vidare ska det finnas en informationstjänst genom vilken den som bygger ut bredbandsnät ska kunna få kännedom om befintlig fysisk infrastruktur och om planerade och pågående bygg- och anläggningsprojekt.

Regeringen föreslår att bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2016 utom ändringen i plan- och bygglagen som föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Utskottets överväganden

Billigare utbyggnad av bredbandsnät

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät och till ändringar i väglagen, ledningsrättslagen, lagen om elektronisk kommunikation och plan- och bygglagen. Utskottet bedömer att den fortsatta bredbandsutbyggnaden härigenom kommer att underlättas och göras mer kostnadseffektiv.

Propositionen

Lagens syfte och omfattning

I proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät föreslår regeringen att riksdagen antar en ny lag om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät för att därigenom i svensk rätt införliva Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.

Syftet med den nya lagen är att underlätta utbyggnaden av bredbandsnät, vilket ska åstadkommas genom att främja en gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur och genom en effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur så att bredbandsnät kan byggas till en lägre kostnad. Regeringen påpekar inledningsvis att lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, redan innehåller ett antal bestämmelser om tillträde till infrastruktur. Det övergripande syftet med LEK är att ge enskilda och myndigheter tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte i fråga om urval av elektroniska kommunikationstjänster och deras pris och kvalitet. Den bakomliggande tanken är att målsättningarna i huvudsak ska uppnås med hjälp av en väl fungerande marknad, och därför är LEK till övervägande del en konkurrensfrämjande lag även om den också innehåller vissa andra typer av bestämmelser.

Utbyggnadsdirektivets syfte är dock inte tänkt att i första hand uppnås genom att främja konkurrens på marknaden. I stället är det utbyggnaden av höghastighetsnät som är det centrala, vilket ska uppnås genom de åtgärder som anges i direktivet. Bestämmelserna i utbyggnadsdirektivet och LEK riktar sig inte heller mot samma grupp av intressenter. LEK gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och annan radioanvändning. Utbyggnadsdirektivet berör

däremot aktörer i många olika branscher och således inte enbart aktörer inom området elektronisk kommunikation.

Regeringen preciserar att den nya lagen inte ska tillämpas i fall som redan regleras genom LEK, t.ex. i fråga om bredbandsutbyggarens tillträde till befintlig infrastruktur, samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av den fysiska infrastrukturen. Vidare förtydligas att den nya lagen inte omfattar Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV) och Fortifikationsverket.

Tillträde till fysisk infrastruktur

En avgörande bestämmelse i den föreslagna lagen är att en nätinnehavare blir skyldig att på rättvisa och rimliga villkor medge tillträde till fysisk infrastruktur på begäran av en bredbandsutbyggare. Med nätinnehavare avses i lagförslaget den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät som vägar, hamnar, järnväg, flygplatser eller en infrastruktur som exempelvis el-, gas-, vatten- och fjärrvärme. Enligt lagförslaget ska nätinnehavaren ha rätt till viss ersättning för de kostnader som uppstår i samband med att tillträde medges till innehavarens infrastruktur. Regeringen anser att ersättningen bör vara rättvis och icke-diskriminerande, i likhet med övriga villkor för denna typ av tillträde.

Med fysisk infrastruktur avses passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva. Det handlar om t.ex. kanalisationer, master, tillsynsbrunnar, kopplingskåp, byggnader eller ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar. Fysisk infrastruktur innefattar således många olika typer av infrastruktur. Det ska vara nätinnehavarens ansvar att söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som bredbandsutbyggaren inte själv kan söka. Nätinnehavaren ska få avslå en begäran om det begärda tillträdet inte är rimligt. En begäran om tillträde ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse för utbyggnaden i de delar som är relevanta i förhållande till begäran om tillträde samt en tidsplan för utbyggnaden. Nätinnehavaren ska senast två månader efter mottagandet av en fullständig begäran om tillträde skriftligen meddela bredbandsutbyggaren om begäran medges eller avslås. Meddelandet ska även innehålla nätinnehavarens villkor för tillträde eller de omständigheter som nätinnehavaren hänvisar till för att avslå begäran.

Som skäl för att med lagens stöd ge en bredbandsutbyggare tillträde till befintlig fysisk infrastruktur anför regeringen att detta kan sänka kostnaderna väsentligt för utbyggnad av såväl fast som trådlöst bredbandsnät. Det kan t.ex. handla om att installera basstationer eller annan utrustning i någon annans master, torn eller stolpar eller om att lägga ned fiberkablar eller andra delar av ett bredbandsnät i någon annans kanalisation. En möjlighet att utnyttja sådan infrastruktur medför att bredbandsutbyggaren inte behöver gräva ned eller anlägga egen kanalisation, vilket minskar kostnaderna i samband med

utbyggnaden. Dessa kostnader kan annars vara betungande när bredbandsnät ska anläggas och också vara avgörande i bedömningen om det är lönsamt att bygga ut ett bredbandsnät eller inte.

Om nätinnehavaren och bredbandsutbyggaren inte når en överenskommelse om tillträde ska, om någon av parterna begär det, en utpekad tvistlösningsmyndighet pröva tvisten. Beslutet ska meddelas senast fyra månader efter att en fullständig begäran kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter. I anslutning till tillträdesregleringen föreslås också en ändring i ledningsrättslagen (1973:1144) som rör andrahandsupplåtelse av kanalisation.

Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

En annan central bestämmelse i direktivet är den som reglerar frågan om skyldigheten att samordna bygg- och anläggningsprojekt för att därigenom underlätta utbyggnaden av bredbandsnät. Regeringen föreslår därför att en nätinnehavare som är ett offentligt organ och som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt på rättvisa, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor ska medge samordning av projektet och en bredbandsutbyggares projekt, om bredbandsutbyggaren begär det. Detsamma gäller för en nätinnehavare som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt som finansieras helt eller delvis med offentliga medel. Om den begärda samordningen inte är rimlig, ska nätinnehavaren få avslå begäran. En begäran om samordning ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse för bredbandsutbyggarens bygg- eller anläggningsprojekt i de delar som är relevanta för samordningen. En sådan begäran ska lämnas senast en månad innan nätinnehavaren ansöker om nödvändiga tillstånd hos behöriga myndigheter. Nätinnehavaren ska senast en månad efter mottagandet av en fullständig begäran om samordning skriftligen meddela bredbandsutbyggaren om begäran medges eller avslås. Meddelandet ska innehålla villkoren för samordningen eller de omständigheter som nätinnehavaren hänvisar till för att avslå begäran.

I lagförslaget anges dock vissa undantag från en nätinnehavares skyldighet att samordna bygg- och anläggningsprojekt. Skyldigheten ska inte gälla för bygg- och anläggningsprojekt av mindre betydelse, och den ska inte heller gälla om projektet rör fysisk infrastruktur som stöder samhällsviktig verksamhet om en samordning kan påverka verksamhetens funktion negativt eller om samordningen kan skada allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt.

Vidare föreslås att om en nätinnehavare och en bredbandsutbyggare inte når en överenskommelse om samordning ska, om någon part begär det, tvistlösningsmyndigheten pröva tvisten. Myndigheten ska så snart som möjligt avgöra tvisten. Beslut ska meddelas senast två månader efter det att begäran kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Bestämmelser om information och öppenhet

En viktig förutsättning för att underlätta utbyggnaden av bredbandsnät är tillgången till information och öppenhet. Mot denna bakgrund vill regeringen kunna utse en myndighet som ska ansvara för en informationstjänst för utbyggnad av bredbandsnät genom vilken information om nätinnehavares fysiska infrastruktur och planerade och pågående bygg- och anläggningsprojekt kan göras tillgänglig elektroniskt för bredbandsutbyggare. Informationstjänsten ska också innehålla upplysningar om andra liknande tjänster där sådan information finns tillgänglig. Informationstjänsten ska även innehålla information om tillstånd som kan behövas vid utbyggnad av bredbandsnät och hur man ansöker om sådana tillstånd.

Den nya lagen om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät ska även göra det möjligt för en bredbandsutbyggare att begära av en nätinnehavare att få tillgång till information om nätinnehavarens fysiska infrastrukturens lokalisering och sträckning, typ, nuvarande användning och kontaktuppgifter. En sådan begäran om information ska vara skriftlig och ange vilket geografiskt område som begäran avser. Nätinnehavaren ska på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor göra informationen tillgänglig för bredbandsutbyggaren senast två månader efter att begäran togs emot. Om informationen finns tillgänglig genom informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät, ska skyldigheten att lämna information kunna fullgöras genom att bredbandsutbyggaren hänvisas dit. Nätinnehavaren ska få begränsa tillgången till informationen till följd av tystnadsplikt eller, om det är nödvändigt, med hänvisning till nätets driftssäkerhet, allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt, folkhälsa eller affärs- och driftsförhållanden. I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Vidare föreslås i propositionen att en bredbandsutbyggare ska ha rätt att begära av en nätinnehavare att på plats få undersöka sådan fysisk infrastruktur som bredbandsutbyggaren senare kan komma att begära tillträde till. En sådan undersökning ska medges på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om den begärda undersökningen inte är rimlig.

Begäran ska vara skriftlig och ange vilken infrastruktur som avses. Om begäran beviljas, ska undersökningen utföras senast en månad efter att begäran togs emot. Nätinnehavaren får begränsa undersökningen till följd av tystnadsplikt eller, om det är nödvändigt, med hänvisning till nätets driftssäkerhet, allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt, folkhälsa eller affärs- och driftsförhållanden. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen.

I fråga om öppenhet och insyn när det gäller bygg- och anläggningsprojekt och den därtill sammanhängande skyldigheten att lämna information föreslår regeringen att en nätinnehavare som är ett offentligt organ och som planerar eller utför ett bygg- eller anläggningsprojekt ska vara skyldig att göra minimiinformation om projektet tillgänglig via informationstjänsten för

utbyggnad av bredbandsnät eller någon annan elektronisk tjänst. Detsamma ska gälla en nätinnehavare som planerar eller utför ett bygg- eller anläggningsprojekt som är helt eller delvis offentligt finansierat. Informationen ska göras tillgänglig i sådan tid att en bredbandsutbyggare kan begära samordning av bygg- och anläggningsprojekt. Nätinnehavaren ska uppdatera informationen inom två veckor från det att en förändring inträffat.

Med minimiinformation avses lokalisering och typ av projekt, berörda delar av nätet, beräknat datum för inledning av projektet och projektets varaktighet samt kontaktuppgifter till nätinnehavaren.

En nätinnehavare ska även vara skyldig att på skriftlig begäran från en bredbandsutbyggare ge minimiinformation om ett planerat bygg- eller anläggningsprojekt, oavsett hur detta finansieras. Nätinnehavaren ska på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor tillhandahålla informationen via informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät inom två veckor från mottagandet av begäran. Det ska i begäran framgå vilket geografiskt område som begäran avser. Skyldigheten gäller i förhållande till ett bygg- eller anläggningsprojekt för vilket tillstånd har beviljats, tillstånd har sökts eller för vilket nätinnehavaren avser att ansöka om tillstånd inom sex månader. När det gäller bygg- eller anläggningsprojekt som inte kräver något tillstånd ska nätinnehavaren lämna information om de bygg- och anläggningsprojekt som nätinnehavaren planerar att påbörja inom det närmaste året. Nätinnehavaren ska uppdatera informationen senast två veckor efter att en förändring inträffat. Om nätinnehavaren har gjort informationen tillgänglig elektroniskt genom någon annan elektronisk tjänst än informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät, kan skyldigheten fullgöras genom att bredbandsutbyggaren hänvisas dit.

Nätinnehavaren ska få begränsa tillgången till informationen till följd av tystnadsplikt eller, om det är nödvändigt, med hänvisning till nätets driftssäkerhet, allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt, folkhälsa eller affärs- och driftsförhållanden. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen. Enligt lagförslaget ska emellertid bygg- eller anläggningsprojekt av mindre betydelse vara undantagna informationsskyldigheten. Om nätinnehavaren och bredbandsutbyggaren inte når en överenskommelse i fråga om information eller undersökning föreslås i propositionen att tvistlösningsmyndigheten ska pröva tvisten om någon av parterna så begär. Myndigheten ska så snart som möjligt avgöra tvisten. Beslut ska meddelas senast två månader efter att begäran kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

För att uppfylla direktivets krav på att beslut i vissa tillståndsfrågor meddelas inom viss tid föreslår regeringen att det införs en tidsgräns om fyra månader för prövning av ärenden om tillstånd enligt väglagen och ledningsrättslagen för utbyggnad av bredbandsnät eftersom det i dessa författningar i dag saknas tidsgränser för tillståndsprövning.

Krav på infrastruktur i byggnader och tillträde till sådan fysisk infrastruktur

Regeringen framhåller i propositionen att det är nödvändigt att bredbandsnät byggs ut och att det kan nå de byggnader där det finns bostäder och arbetsplatser om konsumenterna och andra slutanvändare ska kunna få tillgång till bredband. Att utrusta byggnader i efterhand med den utrustning som krävs för bredbandstillgång kan ge upphov till stora kostnader och kan utgöra en betydande del av den samlade kostnaden för utbyggnad av bredbandsnät. Om dragning av ledningar, kanalisation eller annan utrustning förbereds redan under konstruktionen av en byggnad begränsar en sådan åtgärd de extrakostnader som uppstår. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga för bredbandsanslutning. Kravet avser nya byggnader och byggnader som genomgår omfattande renoveringar, och i Sverige sker detta redan i stor utsträckning, särskilt vad gäller flerbostadshus.

I fråga om tillträde till fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad föreslås att den som i en byggnad äger eller annars råder över fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation ska vara skyldig att uppfylla rimliga krav på tillträde till infrastrukturen för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät i de fall anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Tillträdet ska medges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor. En sådan skyldighet ska inte gälla om tillträde redan ges till ett befintligt elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet på objektiva, öppna, redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor, under förutsättning att slutanvändarna inte kan anses gynnas av ett tillträde till den fysiska infrastrukturen i byggnaden. Om en överenskommelse om tillträde inte har nåtts inom två månader från det att begäran om tillträde togs emot, ska en part kunna hänskjuta frågan till en tvistlösningsmyndighet. Tvistlösningsmyndigheten ska besluta i tvisten så snart som möjligt, och senast två månader efter att begäran om tvistlösning kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Bestämmelser om tvistlösning, tillsyn, avgifter m.m.

Regeringen vill också kunna utse en ansvarig myndighet som ska pröva tvister enligt den nya lagen och utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna. Avsikten är att tvistlösningsmyndigheten ska höra Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i frågor som rör totalförsvaret och Säkerhetspolisen när det gäller frågor om Sveriges säkerhet i övrigt. Tvistlösningsmyndigheten ska kunna förelägga parterna att lämna in de uppgifter och handlingar som behövs för att kunna pröva en tvist enligt lagen. Tillsynsmyndigheten ska kunna förelägga den som har skyldigheter enligt

lagen att tillhandahålla de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite. Tillsynsmyndigheten ska också kunna meddela de förelägganden som behövs för att lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen ska efterlevas. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

För att finansiera tvistlösningsförfarandet och tillsynsverksamheten enligt den nya lagen föreslås en avgiftsfinansiering för den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät och är anmäld enligt bestämmelser i LEK. De avgifter som tas ut ska fördelas med skälig andel mellan dem som är skyldiga att betala avgiften. Närmare bestämmelser om avgifter för tvistlösning och tillsyn bör enligt lagförslaget regleras i föreskriftsform.

Myndighetsbeslut som följer av den nya lagen eller enligt föreskrifter som är meddelade med stöd av lagen ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Mål om samordning och information om samordning enligt den nya lagen ska handläggas skyndsamt i förvaltningsrätt och kammarrätt. Beslut enligt lagen ska gälla omedelbart om inte myndigheten bestämmer något annat.

I propositionen föreslås avslutningsvis att bestämmelserna som genomför utbyggnadsdirektivet ska träda i kraft den 1 juli 2016, förutom ändringarna i plan- och bygglagen som ska träda i kraft den 1 januari 2017. Äldre föreskrifter i plan- och bygglagen ska fortfarande gälla för ansökningar och anmälningar som gjorts före den 1 januari 2017.

Konsekvenser

I propositionen framhålls att de föreslagna bestämmelserna berör ett stort antal aktörer, både offentliga och privata. Regeringen pekar ut myndigheter, nätinnehavare, bredbandsutbyggare och fastighetsägare vars verksamhet i olika utsträckning påverkas av lagen, och för många aktörer rör det sig om tämligen ingripande skyldigheter.

Både för domstolsväsendet och för flera myndigheter innebär det nya ansvarsområden eller ändrade befogenheter. I propositionen föreslås Post- och telestyrelsen (PTS) som tillsynsmyndighet för utbyggnadsdirektivets bestämmelser men även som tvistlösningsmyndighet. Dessutom är det tänkt att PTS ska ansvara för den framtida informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät. Beslut som tvistlösningsmyndigheten fattar ska enligt förslaget kunna överklagas till en förvaltningsdomstol som därmed får en ny typ av mål att hantera. Hur stora kostnaderna blir för domstolsväsendet beror på antalet beslut som i praktiken kommer att överklagas. Det är enligt regeringens uppfattning svårt att förutsäga hur många överklaganden av tvistlösningsärenden som domstolen kommer att behöva hantera.

Kommunerna eller kommunala bolag berörs i olika avseenden eftersom de kommunala stadsnäten kan betraktas både som nätinnehavare på grund av att de tillhandahåller allmänna kommunikationsnät, och som bredbandsutbyggare

med rätt att ställa krav på tillträde, samordning, information m.m. av infrastrukturägare.

Ur en företagssynpunkt innebär förslaget att den som äger ett nät under vissa förutsättningar ska medge tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, vilket kan medföra ett visst merarbete även om nätinnehavaren dock har rätt till viss ersättning för detta. För den aktör som bygger ut ett bredbandsnät kan möjligheten att få tillträde till fysisk infrastruktur innebära att anläggningskostnaderna sänks, vilket bör påverka investeringsviljan positivt, något som i förlängningen bör leda till att konsumenter och andra slutanvändare får bättre tillgång till prisvärda bredbandstjänster med hög hastighet.

Utskottets ställningstagande

Regeringen föreslår i proposition 2015/16:73 att en ny lag om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät införs för att därigenom i svensk rätt införliva de bestämmelser som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, det s.k. utbyggnadsdirektivet. Som en konsekvens av den nya lagen föreslås även följändringar i en rad andra lagar.

Utskottet vill inledningsvis påminna om att det övergripande it-politiska målet är att Sverige ska ha bredband i världsklass. En hög användning av it och internet är bra för tillväxten, konkurrenskraften och innovationsförmågan i landet. Det bidrar också till utvecklingen av ett hållbart samhälle. Enligt det riksdagsbundna målet bör alla hushåll och företag ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska kommunikationstjänster och service via bredband. Utskottet noterar att regeringens ambition vid genomförandet av direktivet i nationell lagstiftning är att tillvarata de faktorer som redan har bidragit till en i europeisk jämförelse hög utbyggnadsgrad i Sverige och samtidigt öka möjligheterna till tillträde till fysisk infrastruktur, samordning av bygg- och anläggningsprojekt och anslutning av byggnader.

Mot denna bakgrund ställer sig utskottet bakom regeringens förslag eftersom det bedöms ha stor inverkan på den fortsatta bredbandsutbyggnaden som enligt utskottets mening kommer att underlättas och göras mer kostnadseffektiv. Utskottet påminner om att Sverige i jämförelse med de flesta andra medlemsländer inom unionen har en väl utvecklad bredbandsinfrastruktur men att det fortfarande finns ett stort behov av fortsatt utbyggnad. Det gäller inte minst på landsbygden där kostnaderna är höga för att bygga ut bredbandsnäten och där kommersiella aktörer av detta skäl har ett svagare incitament att investera i ofta glesbefolkade områden. Om annan befintlig infrastruktur kan utnyttjas genom de åtgärder som föreslås i lagen bedömer utskottet detta som positivt.

Givet utvecklingen av slutkundernas efterfrågan på såväl mobilt som fast bredband delar utskottet regeringens bedömning att investeringsviljan bör påverkas positivt av att nya regler införs som syftar till att sänka kostnaderna

för bredbandsutbyggnad. En ökad utbyggnad av bredband kommer att möjliggöra en ökad användning av it i hela samhället, något som bidrar till att stärka Sveriges förutsättningar att skapa fler jobb genom ökad konkurrenskraft, tillväxt och innovationskraft och samtidigt främja en hållbar utveckling. Utskottet vill också framhålla att samhällets behov av internetbaserade tjänster sannolikt kommer att öka kraftigt i framtiden, inte minst genom att olika välfärdstjänster som kommunerna ansvarar för i allt större utsträckning kommer att tillhandahållas befolkningen elektroniskt.

Utskottet inser att det i några avseenden handlar om en ingripande lagstiftning som berör många parter men bedömer att de fördelar som den nya lagen kan erbjuda i allt väsentligt väger över eventuella nackdelar.

Utskottet anser sammanfattningsvis att regeringens förslag är väl avvägt och föreslår därför att riksdagen antar regeringens proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät. Utskottet föreslår dock en smärre lagteknisk justering i lagen om elektronisk kommunikation för att anpassa denna till lagens lydelse sedan den 30 april 2016 (prop. 2015/16:92, bet. 2015/16:TU12, rskr. 2015/16:184).

Delaktighet i informationssamhället

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om delaktighet i informationssamhället. Utskottet anser att det finns ett fortsatt behov av åtgärder för att främja en ökad delaktighet och konstaterar att det görs omfattande insatser på området.

Mål för it-politiken

Det övergripande målet för it-politiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87).

Ett delmål är att Sverige ska ha bredband i världsklass och att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

Motionerna

Serkan Köse (S) vill i motion 2015/16:840 att regeringen ser över behovet av en ny strategi mot digitalt utanförskap. Motionären oroas av att det fortfarande finns många människor som befinner sig i ett digitalt utanförskap och att merparten av dessa utgörs av de äldsta åldersgrupperna i samhället. Motionären anser att ingen ska lämnas utanför digitaliseringen eftersom det digitala utanförskapet också är kopplat till ett socialt utanförskap. Digital

delaktighet är ofta en förutsättning för att kunna ta del av information och service, men även ur ett demokratiperspektiv är det viktigt. Motionären lyfter fram de många utbildningsinsatser som gjorts i samhället för att minska det digitala utanförskapet men påpekar också att det behövs en ny strategi för att hantera frågan.

I motion 2015/16:1942 understryker Lars-Arne Staxäng (M) det nödvändiga i att det digitala samhället når ut till fler äldre människor. Motionären pekar på de många fördelarna med den ökande digitaliseringen av samhället men också på det faktum att stora delar av befolkningen fortfarande inte har tillgång till internet eller vet hur man använder sig av it-teknik. Det gäller inte minst de äldre i samhället som därmed riskerar att stängas ute. Motionären yrkar därför på att regeringen bör se över hur olika typer av verksamheter kan stimuleras för att lära ut fördelarna med ett digitalt samhälle, exempelvis genom att erbjuda stimulansbidrag till de kommuner, läroanstalter eller organisationer som vill arbeta med att få fler medborgare att ta del av det digitala samhället.

Kristina Yngwe (C) anför i motion 2015/16:2441 yrkande 9 att digitaliseringen bör ges en framskjuten plats i utvecklingen av landsbygd och glesbygd eftersom tillgången till internet bedöms ge helt nya möjligheter när det gäller att bibehålla och höja kulturnivån, kommunalservice, skola etc. i glesbygden.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om befolkningens möjligheter till digital delaktighet i det moderna it-samhället vill utskottet inledningsvis framhålla att alla som vill ska kunna vara delaktiga, dvs. kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Den ökande digitaliseringen av samhället innebär många fördelar eftersom den underlättar tillgången till information, service, tjänster m.m. Utskottet anser därför att det är viktigt att alla lämpliga åtgärder vidtas för att främja befolkningens delaktighet, vilket inte minst gäller de grupper i samhället vars förutsättningar är mindre gynnsamma i detta avseende. Det är därför med tillfredsställelse som utskottet noterar att allt fler äldre börjar utnyttja internet och att Sverige ur ett internationellt perspektiv ligger långt fram när det gäller digital delaktighet. Som utskottet bedömer situationen finns det dock utrymme för ytterligare åtgärder för att främja en ökad digital delaktighet eftersom det fortfarande finns grupper som annars riskerar att hamna i ett utanförskap. Utöver de äldsta generationerna gäller detta inte minst utrikesfödda och personer med vissa funktionsnedsättningar. Därför välkomnar utskottet alla de initiativ som tas både av offentliga aktörer och av ideella krafter som verkar i samhället i avsikt att främja digital delaktighet. Som exempel på offentliga insatser vill utskottet lyfta fram Post- och telestyrelsens (PTS) verksamhet på området, inte minst innovations-tävlingarna för att få fram olika elektroniska kommunikationstjänster i syfte att underlätta vardagen för personer med funktionsnedsättning.

Ökad digital delaktighet är enligt utskottets mening inget självändamål, utan det är en förutsättning för effektivare kommunikation och bättre tillgång till den information och service som i allt större utsträckning görs tillgänglig i elektronisk form. Om det finns några grupper i samhället som har något att vinna på ökad delaktighet så är det just de mest utsatta. Som framgår av rapporten *Svenskarna och internet 2015* av Internetstiftelsen i Sverige (ISS) innebär dock inte tillgång till internet automatiskt att den enskilda individen väljer att utnyttja de möjligheter som internet erbjuder, ett val som det offentliga också måste respektera.

Utskottet påminner om att en förutsättning för delaktighet är att det finns en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur med hög överföringshastighet eftersom bredbandsinfrastrukturen är oumbärlig för att få tillgång till de nya digitala välfärdstjänster som är under utveckling. I allt högre grad måste användbarhet och tillgänglighet till internet stå i fokus för att invånarna ska kunna delta i informationssamhällets alla delar, men det är även viktigt att den digitala kompetensen utvecklas bland användarna.

Utskottet ser också positivt på flera av de förslag som Digitaliseringskommissionen presenterar i delbetänkandet *Gör Sverige i framtiden – digital kompetens* (SOU 2015:28), som för närvarande bereds inom Regeringskansliet, för att stärka utvecklingen av digital kompetens i Sverige. Det gäller t.ex. handledning och teknisk support för att höja kompetensnivån och individens förmåga att kunna utnyttja digitala verktyg och tjänster i hemmet. Likaså rekommenderas Sveriges kommuner att erbjuda sina invånare digitala servicecenter för att utveckla den digitala kompetensen. Ett sådant stöd bör enligt kommissionen utformas så att det gör att alla kan ta del av grundläggande samhällstjänster på internet. I detta sammanhang vill utskottet påminna om att ett EU-direktiv tas fram om förbättrad tillgänglighet till offentliga myndigheters webbplatser (KOM(2012) 721).

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att omfattande insatser görs i samhället för att främja digital delaktighet även för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Syftet med de motionsförslag som här behandlats om att skapa ökad delaktighet i informationssamhället torde härmed bli tillgodosett, och därför avstyrker utskottet motionerna 2015/16:840 (S), 2015/16:1942 (M) och 2015/16:2441 (C) yrkande 9.

Tillgång till elektronisk kommunikation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgång till elektronisk kommunikation. Utskottet bedömer att tillgången till elektronisk kommunikation fortsätter att utvecklas i en positiv riktning. Det gäller tillgång till bredband, inte minst genom den ökande fiberanslutningen, och telefoni och mobiltäckning genom bl.a. utökat frekvensutrymme och täckningskrav. I fråga om stöd till utbyggnad av it-infrastruktur vill utskottet uppmärksamma de satsningar som görs av både offentliga och privata aktörer samt regeringens proposition om billigare utbyggnad av bredbandsnät.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD), 2 (SD), 3 (V), 4 (C), 5 (M, C) och 6 (V).

Bakgrund

Mål för it-politiken

Ett delmål för it-politiken är att elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. De elektroniska kommunikationerna ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22), bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

Ett annat delmål är att Sverige ska ha bredband i världsklass och att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

Befintlig reglering

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer liksom största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster till fastställt pris och kvalitet. Syftet ska uppnås bl.a. genom att konkurrensen främjas.

Av LEK följer att fast telefoni är en s.k. samhällsomfattande tjänst och att Post- och telestyrelsen (PTS) om det behövs kan utse en operatör som ska tillgodose rimliga krav på en sådan anslutning till ett överkomligt pris. Lagen förtydligar att anslutningen ska göras till en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe. Denna anslutning ska medge en viss lägsta datahastighet som ger funktionellt tillträde till internet, vilken i december 2011 fastställdes till 1 Mbit/s (SFS 2011:1587).

Bredbandsstrategin och den digitala agendan

Den nationella bredbandsstrategin är en del av den övergripande digitala agendan för Sverige. Strategin presenterades av den tidigare regeringen i november 2009 för att tydliggöra politikens inriktning på området (dnr N2009/8317/ITP). Det övergripande målet är att Sverige ska ha bredband i världsklass.

I bredbandsstrategin formuleras målen att 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020, och 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband med denna hastighet. Regeringen understryker vikten av att svenska företag och hushåll i alla delar av landet kan dra nytta av de möjligheter som ett kraftfullt bredband ger. Målet är att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Utgångspunkten i strategin är att elektroniska kommunikationstjänster och bredband tillhandahålls av marknaden. Det slås fast att det är marknads uppgift att göra investeringar i infrastruktur och att staten inte ska styra marknaden eller den tekniska utvecklingen. Vidare betonas att statens huvudsakliga roll är att skapa gynnsamma förutsättningar för marknaden och undanröja hinder för utvecklingen, bl.a. genom att se till att det finns en ändamålsenlig reglering. Regeringen har gett PTS ett särskilt uppdrag att följa upp ett par mål i den digitala agendan och bredbandsstrategin.

Vid sidan av den nationella digitala agendan finns det även regionala digitala agendor för att underlätta för de enskilda länen att ansluta sig till det it-politiska mål som riksdagen slagit fast. Det är Digitaliseringskommissionens uppgift att följa upp de regionala agendorna.

Bredbandsforum

Den tidigare regeringen beslutade i mars 2010 att tillsätta ett bredbandsforum inom Regeringskansliet för att främja utbyggnaden av bredband i hela landet (dnr N2010/2461/ITP). Bredbandsforum ska utgöra en del i genomförandet av regeringens bredbandsstrategi genom att vara en mötesplats för dialog och samverkan mellan regeringen, myndigheter, organisationer och företag som verkar på den svenska bredbandsmarknaden. Syftet med forumet är att hitta konstruktiva lösningar som bidrar till en ökad samverkan om utbyggnaden av bredband för att nå målen som anges i bredbandsstrategin. Forumet arbetar aktivt för att visa på goda exempel och undanröja de hinder för bredbandsutbyggnad som identifieras under processens gång. Regeringen beslutade i november 2015 att Bredbandsforum ska fortsätta arbeta för målen i bredbandsstrategin under perioden 2016–2020.

Bredbandsforum organiseras med en styrgrupp vars huvudsakliga uppgift är att identifiera områden för insatser och tillsätta arbetsgrupper som fokuserar på de prioriterade sakfrågorna. Styrgruppen har tillsatt arbetsgrupper med fokus på bl.a. finansieringsmöjligheter för bredband, utmaningar vid

utbyggnad av mobilt bredband i hela landet, byanät samt kommunernas roll i bredbandsutbyggnaden.

Motionerna

I motion 2015/16:86 anför Anette Åkesson m.fl. (M) i yrkande 1 att det bör framgå av Post- och telestyrelsens redovisning om investeringar i it-infrastruktur hur stor del av investeringarna som görs i ny infrastruktur respektive upphandlad it-infrastruktur. Motionärerna pekar på att det i dag inte är möjligt att utläsa vilka summor som faktiskt investeras i ny infrastruktur i stället för att gå till uppköp av redan befintlig infrastruktur. En sådan uppdelning av redovisningen skulle göra det enklare för inte minst beslutsfattare att få en bättre uppfattning om den pågående fiberutbyggnaden i Sverige, anser motionärerna. I yrkande 2 föreslås att man utreder om det är möjligt och samhällsekonomiskt lönsamt att höja målet för bredbandsstrategin till att omfatta 99 procent av alla hushåll och företag i landet. Det nuvarande målet i bredbandsstrategin begränsar sig till att 90 procent bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020. En höjning av ambitionsnivån i bredbandsstrategin som ger ännu fler hushåll och företag tillgång till snabbare bredband kan enligt motionärerna gynna Sverige och svensk konkurrenskraft, och det är därför viktigt att utreda vilka förutsättningar som finns för att ge fler tillgång till bredband. Motionärerna påminner också om att en förutsättning för att kommunerna skulle få tillgång till statliga medel och EU-stöd för att bygga ut infrastrukturen inom ramen för landsbygdsprogrammet under den förra stödperioden var att de själva var med och bidrog. Detta har nu upphört, och i stället ersätts statliga medel av kommunala, vilket innebär att förutsättningarna för kommunala bolag att få bidrag försämras. Motionärerna är positiva till att marknadens aktörer ges utrymme att investera, men det får inte resultera i att utbudet försämras för konsumenterna eller att anslutningsavgifterna höjs. Därför bör regeringen enligt yrkande 6 se över bidragskonstruktionen för att lika villkor ska råda mellan privata och offentliga aktörer. I yrkande 7 efterlyser motionärerna en undersökning av hur ett mobilitetsmål som anger täckningsgrad av geografisk yta kan tillföras bredbandsstrategin så att även exempelvis vägsträckor inkluderas. I detta sammanhang ska inte bara de lägre frekvensbanden beaktas. Motionärerna finner frågan angelägen eftersom man i dag förväntar sig kunna utnyttja mobiltelefoni var man än befinner sig, särskilt som allt fler tjänster tillgängliggörs över mobilnätet. Pålitlig mobiltäckning är därför en förutsättning för att man ska kunna bo och känna sig trygg på en plats, och man ska också kunna lita på operatörernas täckningskartor.

I kommittémotion 2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 4 anförs att regeringen bör återkomma med förslag på hur hela befolkningen ska få tillgång till bra kommunikationer. Motionärerna framhåller att en väl fungerande infrastruktur är en av de viktigaste förutsättningarna både för att näringslivet ska kunna utvecklas och för att skapa goda boendemiljöer; de

understryker i sammanhanget att det finns ett stort behov av snabba elektroniska kommunikationer på landsbygden. Motionärerna anför att marknadskrafterna varken har kunnat lösa behovet av fungerande telefoni i hela Sverige eller haft förmåga att på ett bra och effektivt sätt bygga ut bredband i hela landet. De påminner om att i stora delar av Sveriges landsbygd har den fasta telefonin nedmonterats utan att mobilnätet samtidigt har byggts ut. De anser att staten bör garantera fast telefoni och bra mobiltäckning i hela landet och menar därför att en avgift bör införas för samtliga operatörer inom mobiltelefoni som en procentsats av omsättningen för att garantera täckning av de delar av landet där det inte är kommersiellt lönsamt. Vidare anser motionärerna i yrkande 5 att regeringen bör ändra och höja gränsen för vilka orter som ska omfattas av bredbandsstödet som erbjuds inom ramen för landsbygdsprogrammet. För landsbygdens utveckling är det avgörande att invånarna och det lokala näringslivet får tillgång till bredband, påpekar motionärerna. Det stöd till utbyggnad som kanaliseras genom landsbygdsprogrammet har spelat en viktig roll. Under den föregående programperioden var det möjligt att bevilja stöd till tätorter med som mest 3 000 invånare, men för innevarande programperiod begränsas denna möjlighet till orter med högst 200 invånare. Motionärerna anser att den nya gränsen blir problematisk eftersom de mindre tätorterna med upp till 3 000 invånare ofta är en förutsättning för att jämna ut kostnaderna och därmed göra bredbandsutbyggnaden ekonomiskt hållbar.

Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) betonar i motion 2015/16:486 yrkande 1 behovet av ett robust och fungerande bredband i hela landet, vilket innebär att regeringen ska fastställa mål som anger en skälig lägstanivå på bredbandshastighet som alla företag och hushåll i Sverige ska kunna få tillgång till 2016 respektive 2020 och som ska införlivas i bredbandsstrategin. Motionärerna vill särskilt uppmärksamma situationen på landsbygden vars invånare alltför ofta får stå ut med undermålig täckningsgrad för mobiltelefoni och internetuppkopplingar med mycket låga överföringshastigheter. Motionärerna ser därför ett behov av större ansträngningar för att förbättra situationen. I yrkande 2 anför vidare att en nationell strategi bör utarbetas även för mobiltelefoni med en skälig täckningsgrad som alla företag och hushåll i Sverige ska kunna få tillgång till 2016 respektive 2020. Motionärerna pekar bl.a. på att de teoretiska beräkningarna om täckning för mobiltelefoni i landet som de olika leverantörerna uppger långt ifrån motsvarar faktiska förhållanden. Med tanke på hur viktig mobiltelefonin är i dag för att kommunicera behövs därför en tydlig strategi på området som också tar hänsyn till landsbygdens speciella förutsättningar.

Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S) understryker i motion 2015/16:554 att en bra it-infrastruktur är avgörande för utvecklingen och tillväxten i hela landet. De påpekar emellertid att den bitvis dåliga eller bristfälliga mobiltäckningen på landsbygden och i städerna i praktiken utesluter delar av befolkningen från det moderna samhället och tillgänglig

service. Motionärerna påminner om att det är ett samhälleligt ansvar att säkerställa god täckning för telefoni och mobilt bredband i områden dit marknadskrafterna inte når. Mot denna bakgrund yrkar de därför på att man i infrastrukturplaneringen studerar förutsättningarna för förbättrad mobiltäckning i hela landet.

Även Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S) uppmärksammar i motion 2015/16:603 att en bra it-infrastruktur är avgörande för utvecklingen och tillväxten i hela landet, men på grund av dålig eller obefintlig mobiltäckning i delar av svensk landsbygd hamnar många medborgare i it-skugga. Det får till följd att många inte kan få tillgång till information och service som erbjuds digitalt. Motionärerna anför att mobiltäckning är en statlig angelägenhet som inte kan begränsas till marknadens ramar och yrkar därför på att staten ska ta sitt ansvar i de områden dit marknadskrafterna inte når för att säkerställa bättre täckning.

Anna Wallén m.fl. (S) yrkar i motion 2015/16:606 på att det är nödvändigt med krav på operatörer i fråga om mobiltäckning. Motionärerna framhåller att få länder i världen har så många användare av mobil teknik som i Sverige men konstaterar samtidigt att det också finns stora problem med täckning i glesbygden. Motionärerna pekar på att PTS i dag inte ställer några krav på att operatörerna ska ha täckning över hela landet, inte ens på de områden där operatörerna hävdar att de har täckning. Av denna anledning anser motionärerna det rimligt att PTS vid auktioner för nya frekvenser också ställer krav på att den operatör som köper en frekvens har en viss täckning.

I motion 2015/16:734 påminner Anette Åkesson (M) om att en förutsättning för att tillhandahålla e-tjänster är att bredband med hög överföringshastighet byggs ut. Motionären noterar i sammanhanget att utbyggnadstakten av fiber i landet faktiskt har ökat. Med hänsyn till utvecklingen anser motionären att det är angeläget att nu överväga en höjning av ambitionsnivån från den nuvarande målsättningen om att 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020. Att utestänga 10 procent av befolkningen från en angelägen samhällsutveckling anser motionären inte är acceptabelt och efterlyser därför i yrkande 2 en översyn om hur ett högre mål på 99 procent kan nås och att beräkningar görs av vilken samhällsnytta och vilka samhällskostnader det skulle innebära.

I motion 2015/16:825 yrkande 2 vill Monica Green (S) att regeringen ska verka för att säkerställa att mobiltelefoni och mobilt bredband finns tillgängligt där människor bor, jobbar, färdas eller spenderar den större delen av fritiden. Därför bör staten vidta de åtgärder som krävs för att göra detta möjligt, och en åtgärd är enligt motionären att skapa ett sammanhållet statligt telenät, vilket förutom bättre täckning även skulle bidra till en förhöjd robusthet för telekommunikation i landet.

I motion 2015/16:845 efterlyser Anders Österberg (S) i yrkande 1 att målet i bredbandsstrategin nu ska uppgraderas så att alla hushåll får tillgång till höghastighetsbredband. Enligt motionären är tillgång till snabbt bredband en

fråga om demokrati och inkludering men även en förutsättning för att hela landet ska kunna leva liksom för Sveriges konkurrenskraft. Den tekniska utvecklingen kommer att påskynda digitaliseringen av samhället, och mot denna bakgrund är det angeläget att höja ambitionsnivån i bredbandsstrategin. Motionären efterlyser vidare i yrkande 2 att regeringen utarbetar en nationell strategi för ett operatörsoberoende fibernät som bidrar till att utjämna förhållandena mellan tätort och glesbygd. Motionären påminner om den princip som varit vägledande för utbyggnaden av den digitala infrastrukturen, nämligen att det i första hand är marknaden som ska driva utvecklingen. En konsekvens av detta är enligt motionären att glesbygden missgynnas eftersom det i dessa områden inte finns något ekonomiskt incitament att bygga ut fiberinfrastrukturen, en utveckling som bidragit till att vidga klyftan mellan tätort och glesbygd. Mot denna bakgrund är därför en nationell strategi för operatörsoberoende fibernät nödvändig.

Magnus Oscarsson m.fl. (KD) betonar i kommittémotion 2015/16:1934 yrkande 6 behovet av tillgång till bredband i hela Sverige eftersom en pålitlig och snabb internetuppkoppling är en förutsättning för att kunna driva företag på ett effektivt sätt. Motionärerna påminner om att stora delar av landet fortfarande saknar tillgång till bredband och att utbyggnadstakten skiljer sig stort mellan olika delar. Därför bör regeringen verka för målet som innebär att det i alla delar av landet ska finnas tillgång till bredband med en överföringshastighet på minst 100 Mbit/s till 2020.

I motion 2015/16:2188 uppmärksammar Anna Wallén m.fl. (S) vad internet har inneburit för befolkningens möjligheter att kommunicera och att få tillgång till bildning och kulturupplevelser. Det är därför angeläget, anser motionärerna, att tekniken görs tillgänglig i hela landet för att stärka allas möjligheter att leva, jobba och bo i olika delar av landet utan att riskera det digitala utanförskap som det innebär att inte ha tillgång till internet. Därför anser motionärerna att regeringen inom ramen för infrastrukturplaneringen bör studera förutsättningarna för en bredbandsutbyggnad även i landets mer glesbefolkade delar.

Josef Fransson m.fl. (SD) betonar i kommittémotion 2015/16:2351 att tillgång till internet blir alltmer avgörande för medborgarnas möjligheter att ta del av samhällsdebatten, vilket gör internettillgänglighet ytterst till en demokratifråga. Därför bör ambitionen vara att så många hushåll som möjligt ska få tillgång till snabbt bredband. Motionärerna påminner om att den nuvarande bredbandsstrategin har som mål att 90 procent av hushållen ska ha tillgång till snabbt bredband 2020. Detta innebär att en tiondel inte omfattas, en tiondel som sannolikt till övervägande del kommer att bestå av landsbygdshushåll. Därmed uppstår en risk för ökad polarisering mellan stad och land, och därför efterlyser motionärerna i yrkande 5 en ny bredbandsstrategi med en högre målsättning än den nuvarande som ska ge ännu fler hushåll tillgång till snabbt internet.

Anders W Jonsson m.fl. (C) anför i partimotion 2015/16:2369 yrkande 4 att regeringen bör se över förutsättningarna för hur det kan hanteras som det

femte transportslaget vid planering och fördelning av anslag till infrastruktur. Motionärerna anför som skäl att en fungerande it-teknologi i form av tillgänglig bredbandsuppkoppling med hög kapacitet i hela landet erbjuder oanade möjligheter till delaktighet i det digitala samhället. Detta mål ska uppnås inom ramen för en digital allemansrätt där alla garanteras bredband med stabil och snabb uppkoppling. I yrkande 5 argumenterar motionärerna för att användningen av 700 MHz-bandet ska förenas med täckningskrav. Det faktum att frekvensutrymme i etern frigörs till förmån för mobila telefonitjänster anser motionärerna är en betydelsefull åtgärd eftersom den med rätt ställda täckningskrav kommer att innebära färre vita fläckar på täckningskartan och därmed förbättrad tillgång till mobila tjänster, vilket inte minst kommer att gynna landsbygdens invånare.

Lars Hjälmered m.fl. (M) efterlyser i kommittémotion 2015/16:2454 yrkande 2 fortsatta satsningar på bredbandsutbyggnad eftersom tillgång till bredband är avgörande för att människor ska kunna driva företag, arbeta och studera på distans. Dessutom framhåller motionärerna att satsningar på bredbandsutbyggnad förbättrar servicenivån i hela landet. I yrkande 5 förespråkas vidare att arbetet med att förbättra förutsättningarna för mobilkommunikation drivs på i hela landet. Ett exempel på lämplig åtgärd är att frigöra utrymme i det s.k. 700 MHz-bandet för mobilkommunikation. Motionärerna framhåller att tillgång till bra mobiltelefoni blir allt viktigare och att Sverige behöver ett mobilnät med bättre geografisk täckning som har tillräcklig kapacitet för att möta den ökande användningen av mobil teknik. Inte minst på landsbygden skulle frigörandet av utrymme i 700 MHz-bandet enligt motionärerna bidra till ännu bättre möjligheter för bra mobiltelefoni och snabbt mobilt bredband.

Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) betonar i kommittémotion 2015/16:3059 yrkande 22 vikten av att underlätta för människor att bo och arbeta i hela landet genom att skapa rätt bredbandsförutsättningar. Motionärerna anser att det är angeläget att arbetet med att förbättra bredbandstäckningen fortsätter och påminner i sammanhanget om den tidigare regeringens insatser på bredbandsområdet inom ramen för landsbygdsprogrammet.

I kommittémotion 2015/16:3208 yrkande 3 önskar Anders Åkesson m.fl. (C) att möjligheterna ses över till ytterligare insatser till stöd för bredbandsutbyggnad och mobiltelefoni. Motionärerna påpekar att det måste vara möjligt att sköta företag, bedriva distansstudier och utnyttja digitala tjänster oavsett var man bor i landet. Detta kan endast förverkligas om fortsatta satsningar görs på snabbare bredband och bättre mobiltäckning. Både landsbygdens invånare och de som bor i ytterstadsområden måste få ännu bättre tillgång till bredband och täckning för mobiltelefoni i synnerhet som situationen i stora delar av landet fortfarande inte är tillfredsställande. Motionärerna anför som exempel på bra åtgärder att 700 MHz-bandet öppnas för mobiltelefoni och mobilt bredband i kombination med täckningskrav eftersom det handlar om frekvenser som är väl lämpade för täckning i

glesbygd. I yrkande 4 uppmanas regeringen att se över möjligheterna att betrakta it som det femte transportslaget eftersom både bredband och mobiltelefoni minskar avstånden mellan människor och möjliggör digitala tjänster som kan ersätta, komplettera och effektivisera transporter, kommunikationer över långa avstånd och teknikutveckling i befintlig infrastruktur. Genom att man betraktar it som det femte transportslaget i infrastrukturplaneringen kommer resurstilldelningen att öka, och därmed kan it-teknikens möjligheter utnyttjas än mer.

Utskottets ställningstagande

Tillgång till bredband

I dagens samhälle är tillgången till bredband ytterst en demokratifråga, avgörande för både näringsliv och enskilda och en förutsättning för att landet ska kunna hävda sig som it-nation internationellt. I och med att allt fler samhällsfunktioner görs tillgängliga elektroniskt är bredband en avgörande nödvändighet för att ta del av den service och de tjänster som erbjuds på detta sätt.

Utskottet noterar den utveckling som skedde under 2015 och som redovisas i PTS bredbandskartläggning för 2015. Den visar att 67 procent av alla hushåll och företag i Sverige hade tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s i oktober 2015, vilket är en ökning med 6 procentenheter från samma tidpunkt året innan. Ökningen beror främst på utrullning av fiber i områden med företrädesvis enfamiljshus. PTS uppskattar att ca 40 procent av hushållen som har en it-infrastruktur som klarar internetabonnemang på 100 Mbit/s också har valt att skaffa sådana abonnemang, vilket enligt utskottets mening vittnar om att det finns både en efterfrågan och en betalningsvilja bland hushållen för abonnemang med denna kapacitet. Det motsvarar en ökning med knappt 2 procentenheter jämfört med oktober 2014. Ännu större är ökningen av andelen hushåll och företag som har fått tillgång till 30 Mbit/s. Det handlar om en ökning från ca 75 procent i oktober 2014 till ca 87 procent ett år senare. Förklaringen till ökningen är i första hand utbyggnaden av 4G i 800 MHz-bandet, ett spektrumband som är lämpligt för att täcka stora ytor.

Utskottet är väl medvetet om att tillgången till fiber varierar påtagligt beroende på geografiska förhållanden och att möjligheten till fiberanslutning generellt sett är sämre på landsbygden än i tätorterna där det är förhållandevis kostnadseffektivt att anlägga bredbandsnät eftersom det finns många kunder på en relativt begränsad yta. Utanför tätorter och småorter uppgick tillgången till fiber till 21 procent i oktober 2015, vilket innebär en ökning med hela 8 procentenheter jämfört med 2014. Tillgången till fiber i dessa områden är för visso betydligt lägre än i tätorterna, men ökningstakten är å andra sidan desto snabbare, en utveckling som utskottet finner uppmuntrande. Anledningen är att de bredbandsstöd som betalats ut för landsbygden för bygge av fibernät nu tydligt avspeglas i PTS redovisning.

Utskottet konstaterar vad gäller graden av fiberanslutning att PTS uppskattar att utöver de 61 procent av hushållen som redan har tillgång till fiber skulle ytterligare 11 procent kunna fiberanslutas utan omfattande investeringar. Anledningen är att dessa hushåll finns i närheten av redan fiberanslutna fastigheter (s.k. homes passed). Enligt den bedömning som myndigheten gör är förutsättningarna goda för att tillgången till bredband om minst 100 Mbit/s ska öka ytterligare de närmaste åren. Utskottet välkomnar detta. Vidare konstaterar PTS att andelen fiberanslutna enfamiljshus (exempelvis villor) i oktober 2015 uppgick till 33 procent och att ytterligare 15 procent av enfamiljshusen finns i närheten av redan fiberanslutna hus. Både antalet fiberanslutna enfamiljshus och sådana som har förutsättningar att enkelt ansluta sig ökar snabbt. Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att tillgången till bredband även påverkar tillgången till telefoni eftersom allt fler hushåll och företag överger den traditionella fasta telefonin till förmån för ip-telefoni, dvs. telefoni över bredbandsnätet. Det är således med tillfredsställelse som utskottet noterar den överlag positiva utvecklingen på området även om det finns utrymme för ytterligare förbättringar för att hävda Sveriges täthet i fråga om bredbandstillgång.

Av den senaste uppföljningen av regeringens bredbandsstrategi (PTS-ER-2016:17) från april 2016 bedömer PTS att förutsättningarna för att nå målen i bredbandsstrategin har förbättrats ytterligare jämfört med de beräkningar som gjordes i den närmast föregående prognosen från 2014. En förklaring till de förbättrade förutsättningarna är att marknaden i högre utsträckning har lyckats möta den stora efterfrågan på fiberanslutningar hos framför allt småhusägare i tätort. Mellan oktober 2014 och oktober 2015 anslöts motsvarande 1 276 småhus med fiber varje arbetsdag. En annan förklaring är den positiva effekten av bredbandsstöden i form av en stark utveckling av antalet fiberanslutna hushåll och företag i de områden som saknar marknadsmässiga förutsättningar för utbyggnad. Mellan oktober 2014 och oktober 2015 ökade således tillgången till bredband om 100 Mbit/s snabbare i glesbygd än i andra områden. Som en följd av detta bedömer PTS även att det finns goda förutsättningar för att nå längre än vad som förväntades 2014 när det gäller EU kommissionens mål om att alla senast 2020 ska ha tillgång till internethastigheter på över 30 Mbit/s. Baserat på den nuvarande investeringsnivån och en sammanvägd bedömning av ett antal utvalda nyckelfaktorer gör myndigheten beräkningen att andelen hushåll och företag med tillgång till 100 Mbit/s 2020 kommer att uppgå till 93–96 procent, och jämfört med bedömningen från 2014 innebär det en ökning med 3 procentenheter av andelen hushåll och företag.

Av PTS kartläggning framgår också att tillgången till LTE (4G) fortsätter att öka från en redan hög nivå. I oktober 2015 hade i princip alla hushåll och företag i Sverige tillgång till bredband via LTE. Den viktigaste förklaringen till ökningen är det täckningskrav som finns för 800 MHz-bandet och att 450 MHz-bandet nu används för 4G i stället för 3G. Utskottet vill här uppmärksamma att 4G i större utsträckning möjliggör mobil datatrafik än det

äldre 3G-nätet. Utbyggnaden som skett genom täckningskrav i bandet har hittills medfört att drygt 400 hushåll och arbetsställen fått tillgång till minst 1 Mbit/s. Denna utbyggnad pågår fortfarande.

Vid återkommande tillfällen har utskottet uppmärksammat konsumenters missnöje med mobiltäckningen och tillgången till bredband i landet. Detta har givetvis också uppmärksamrats av regeringen som 2014 därför gav PTS i uppdrag att sammanställa en åtgärdslista för förbättrad mobiltäckning. I sin uppföljning av åtgärdslistan konstaterar myndigheten att utöver tillgång till infrastruktur behöver konsumenterna även bättre information om bredbandsmarknaden. Därför har myndigheten på sin webbplats sammanställt och pedagogiskt sammanfattat vad privatpersoner bör överväga när de t.ex. ska välja bredbandsanslutning eller när problem uppstår med bredbandet, ett initiativ som utskottet finner föredömligt. I augusti 2013 gav också regeringen PTS och Konsumentverket i uppdrag att bl.a. utreda och föreslå hur informationen och tillsynsmöjligheten kan förbättras vad gäller täckningskartors utformning. Som ett resultat av uppdraget kunde operatörerna i början av 2015 presentera nya täckningskartor, en viktig åtgärd för att stärka konsumentens ställning på marknaden, anser utskottet.

Utskottet vill även framhålla den verksamhet som Bredbandsforum bedriver för att främja bredbandsutbyggnaden i landet. I den utvärdering av Bredbandsforum som Statskontoret har genomfört konstateras att forumets verksamhet sammantaget har bidragit till att förbättra förutsättningarna för bredbandsutbyggnaden i hela landet. Utskottet välkomnar att Bredbandsforums kansli också har fått i uppgift av regeringen att stödja de regionala bredbandskoordinatorerna i deras arbete.

Stöd till utbyggnad av it-infrastruktur

Som framhålls i budgetpropositionen för 2016 har regeringen inom ramen för landsbygdsprogrammet avsatt 3,25 miljarder kronor till bredbandsutbyggnad fram till 2020, och regeringen har dessutom möjliggjort satsningar för ytterligare 1,2 miljarder kronor på bredbandsinfrastruktur inom ramen för regionalfondsprogrammen i norra Sverige för samma period. Utskottet välkomnar dessa satsningar och vill här samtidigt peka på att det är Statens jordbruksverk som prövar de projekt som kan beviljas stöd inom ramen för landsbygdsprogrammet. Utskottet vill också framhålla att regeringen har försökt främja synergieffekter mellan fonderna och uppmuntrat till myndighetssamverkan för att uppnå en högre grad av samordning.

PTS uppskattar att marknadsaktörernas sammanlagda investeringar i fast och mobil bredbandsinfrastruktur uppgick till ca 10,6 miljarder kronor under 2014, vilket är en ökning från 2013 när de låg på nära 10 miljarder kronor. Sedan 2008 har de totala investeringarna i fasta och mobila nät i genomsnitt varit knappt 9,2 miljarder kronor per år. Utskottet delar den bedömning som PTS gör att det statliga bredbandsstödet har bidragit till att öka marknadsaktörernas investeringsvilja och att det sannolikt även bidragit till att

öka marknadsaktörernas intresse för att bygga ut bredbandsinfrastrukturen på landsbygden. Utskottet välkomnar också regeringens ambition att utöka samordningen av stödet till bredbandsutbyggnad och noterar bl.a. att PTS mot denna bakgrund i sitt regleringsbrev har fått i uppgift att vara expertmyndighet för frågor som rör statligt stöd till bredbandsutbyggnad inom de områden som myndigheten har ett sektorsansvar för.

För den fortsatta utbyggnaden av bredbandsinfrastrukturen vill utskottet också uppmärksamma regeringens proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät som behandlas i ett särskilt avsnitt i detta betänkande. I propositionen föreslås en rad åtgärder för att i svensk rätt genomföra ett EU-direktiv om åtgärder för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation. Lagförslaget är tänkt att göra utbyggnaden av bredbandsinfrastrukturen lättare och billigare genom bl.a. krav på samordning av bygg- och anläggningsprojekt med annan infrastruktur. Utskottet ser det som angeläget att bredbandsutbyggnaden underlättas och görs mer kostnadseffektiv, vilket inte minst gäller situationen på landsbygden.

I budgetpropositionen för 2016 gör regeringen bedömningen att Sverige generellt sett har en god tillgång till både fast och mobilt bredband och konstaterar att tillgången har ökat stadigt de senaste åren (prop. 2015/16:1 utg.omr. 22). För att möta den växande efterfrågan och de målsättningar som fastställts på området anser utskottet likväl att det är nödvändigt med en fortsatt ambitiös utbyggnad, både i tätort och i mer glesbefolkade områden. Likaså anser utskottet att tillgång till bredband med hög överföringshastighet är en central faktor för att stimulera nya affärsmöjligheter, tjänster och innovationer. Exempel på områden är tjänster inom vård, omsorg och annan social välfärd.

Utskottet anser vidare att tillgången till trådlösa bredbandstjänster i Sverige är av avgörande betydelse för framtidens jobb och tillväxt och att frekvensutrymmet i såväl de högre frekvensbanden som i de lägre därför bör utnyttjas så resurseffektivt som möjligt.

Telefoni och mobiltäckning

En väl utbyggd telefoniinfrastruktur är angelägen för invånarna i hela landet för såväl arbetsliv som fritid. Utskottet påminner inledningsvis om att den politiska utgångspunkten är att infrastrukturen i första hand ska byggas ut genom kommersiella aktörers försorg och att statens huvudsakliga ansvar är att på olika sätt skapa de gynnsammaste förutsättningarna för en väl fungerande marknad. I områden där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad kan incitament i form av t.ex. statliga täckningskrav spela en viktig roll liksom att utbyggnaden av mobila kommunikationsnät kan främjas genom dialog och samverkan mellan privata och offentliga aktörer på lokal och regional nivå.

Som framgick av den redogörelse som PTS dåvarande generaldirektör Göran Marby lämnade inför utskottet den 26 november 2015 är antalet

mobilabonnemang tämligen oförändrat jämfört 2014 även om andelen mobilt bredband för smarta telefoner utgör en växande andel. Utskottet noterar i sammanhanget den pågående utvecklingen med snabbt ökande volymer datatrafik i mobilnäten, och därför är fortsatta satsningar på utbyggnad nödvändiga eftersom datatrafiken är betydligt mer resurskrävande än samtal och sms-meddelanden.

En avgörande förutsättning för att utveckla mobiltelefonin och uppnå bästa möjliga yttäckning är tillgång till spektrumutrymme, vilket inte minst gäller i landets mer glesbefolkade områden. Det är därför viktigt att den begränsade resurs som spektrum är används så effektivt som möjligt, och utskottet knyter därför stora förhoppningar till öppnandet av 700 MHz-bandet för mobil kommunikation under nästa år. I januari 2016 slutredovisade PTS ett regeringsuppdrag om hur 700 MHz-bandet bäst kan utnyttjas efter den 31 mars 2017. Den planeringslösning som lades fram uppfyller de krav som anges i regeringsuppdraget och gör det möjligt att frigöra frekvensutrymmet 694–790 MHz för inte minst mobil kommunikation. Planeringslösningen kommer att genomföras stegvis med början 2016 fram till 2021 eftersom den måste ta hänsyn till pågående frekvensarbete i grannländerna. Utskottet noterar också att PTS förbereder nya täckningskrav för 700 MHz-bandet, en åtgärd som kommer att göra det möjligt att ringa och utnyttja bredband på fler platser i landet. Utskottet hade också möjlighet att den 26 april 2016 ta del av en mer ingående redogörelse från PTS om bl.a. olika alternativ för att tillgodose blåljusmyndigheternas behov av spektrumutrymme. Med hänsyn till blåljusmyndigheternas samhällskritiska funktion vill utskottet här betona det angelägna i att deras behov beaktas i samband med tilldelningen av spektrum.

Det ska från utskottets sida för tydlighetens skull påpekas att PTS redan har täckningskrav i alla låga frekvensband, dvs. 450 MHz, 800 MHz och 900 MHz, och att ungefär 150 nya basstationer har tillkommit som en följd av täckningskravet i 800 MHz-bandet. Det har inneburit att stora ytor fått täckning och att nästan hela befolkningen nu har tillgång till 4G. Utskottet välkomnar detta.

Det är utskottets uppfattning att mobiltäckningen i Sverige i ett internationellt perspektiv generellt sett är god för både tal och mobilt bredband. Det gäller i synnerhet där människor bor och vistas, men det finns skillnader i yttäckning mellan gles- och tätbefolkade områden. Det uppdrag som regeringen gav till några länsstyrelser att med PTS bistånd stimulera till en regional dialog om mobiltäckning har enligt myndighetens bedömning bidragit till att främja utbyggnaden av mobilnäten. Utskottet noterar att PTS i sin slutredovisning av det aktuella regeringsuppdraget har avhandlat frågor om mobiltäckning och förbättrad information om inomhustäckning med berörda parter. PTS har även utrett förutsättningarna för att etablera s.k. samhällsmaster, dvs. helt eller delvis offentligt finansierade installationer i mobilnäten, i områden där det saknas kommersiella förutsättningar för operatörer att bygga ut sina nät.

PTS arbetade under 2015 vidare med att förbättra mobiltäckningen, och myndigheten fortsätter att analysera behoven av åtgärder för att säkra tillgången till mobil kommunikation i landet. I rapporten Mobiltäckning 2015 uppger PTS att täckningen för taltelefoni motsvarade ca 85 procent av landets yta, vilket innebär en ökning med ca 1,5 procentenheter jämfört med 2014. De 3G-baserade system som medger en hastighet om 1 Mbit/s täckte 2015 ca 54 procent av landets yta, vilket är en ökning med ca 14 procentenheter från året dessförinnan. System som medger en hastighet om 10 Mbit/s hade 2015 en yttäckning på ca 77 procent, vilket motsvarar en ökning med ca 26 procentenheter av landets yta jämfört med 2014. En starkt bidragande orsak till den förbättrade yttäckningen är det tekniskifte som operatören Net1 gjorde under 2015. När det gäller 4G-baserade system med kapacitet för den högsta redovisade hastigheten, 30 Mbit/s, ökade yttäckningen under 2015 med drygt 1 procentenhet till ca 2,6 procent. Trots den relativt låga yttäckningssiffran täckte 4G-system som medger 30 Mbit/s ca 71 procent av befolkningen i oktober 2015. Detta innebär att befolkningstäckningen för 4G (30Mbit/s) har ökat med 11 procentenheter från föregående år.

Den påtagliga förbättringen av yttäckning i traditionella glesbygdsregioner som Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten finner utskottet särskilt glädjande. Ökningen i yt- och befolkningstäckning är inte minst ett resultat av en ökad utbyggnad samt uppgradering av mobilmaster i landet. Under 2015 har ca 5 900 nya tekniketableringar skett, vilket innebär att nya mastplatser har tillkommit eller att befintliga master har uppgraderats med ny teknik. Utskottet ser därför positivt på utvecklingen i detta avseende.

Utskottet påminner avslutningsvis också om den grundläggande rättighet till en telefonianslutning som medger funktionellt tillträde till internet (minst 1 Mbit/s) som finns i lagen om elektronisk kommunikation (LEK) för alla fasta bostäder och företag. För de hushåll och fasta verksamhetsställen som inte kan få tillgång till dessa tjänster genom marknadens försorg ska PTS säkerställa att de får tillgång genom upphandling av tjänsterna, ett behov som myndigheten fortlöpande bevakar. Utskottet konstaterar att PTS enligt den senaste redovisningen på så vis tillhandahöll telefoni till totalt åtta slutanvändare. Utskottet vill i sammanhanget också peka på att för mycket svårtillgängliga områden lät myndigheten under 2014 och 2015 göra en utvärdering av bredband via satellit och ip-telefoni i områden med mycket bristfällig tillgång till annan kommunikationsinfrastruktur. PTS uppfattning är att denna typ av satellittjänster inom en nära framtid kommer att vara ett kommersiellt alternativ för personer i glesbygd som saknar andra möjligheter till telefoni och internetuppkoppling.

Sammanfattande bedömning

Under det senaste året har täckningen för såväl mobiltelefoni som bredband ytterligare förbättrats och utökats som en följd av de satsningar som både privata och offentliga intressenter gjort på infrastruktur. Utskottet vill i

sammanhanget framför allt lyfta fram satsningarna på 4G-tekniken, den snabbt växande fiberanslutningen av svenska hushåll och tillgängliggörandet av 700 MHz-bandet för mobil kommunikation inom en snar framtid. Därutöver pågår eller planeras olika insatser av regeringen och ansvariga myndigheter på området för elektronisk kommunikation för att tillgodose konsumenternas efterfrågan av alltmer avancerade elektroniska kommunikationstjänster och för att möjliggöra en ännu högre grad av delaktighet i det moderna it-samhället. En rad åtgärder har vidtagits för att stärka konsumenternas ställning på marknaden, och på regional nivå verkar bredbandskoordinatorerna för en utbyggd infrastruktur. Utskottet anser mot bakgrund av vad som redovisas ovan att tillgången till elektroniska kommunikationer säkras på ett betryggande sätt och bedömer därmed att syftet med motionsförslagen på området i allt väsentligt har tillgodosetts. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2015/16:86 (M) yrkandena 1, 2, 6 och 7, 2015/16:377 (V) yrkandena 4 och 5, 2015/16:486 (M) yrkandena 1 och 2, 2015/16:554 (S), 2015/16:603 (S), 2015/16:606 (S), 2015/16:734 (M) yrkande 2, 2015/16:825 (S) yrkande 2, 2015/16:845 (S) yrkandena 1 och 2, 2015/16:1934 (KD) yrkande 6, 2015/16:2188 (S), 2015/16:2351 (SD) yrkande 5, 2015/16:2369 (C) yrkandena 4 och 5, 2015/16:2454 (M) yrkandena 2 och 5, 2015/16:3059 (M, C, FP, KD) yrkande 22 och 2015/16:3208 (C) yrkandena 3 och 4.

Bredbandskoordinatorer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bredbandskoordinatorer. Utskottet anser att de önskemål som framförs i motionsförslagen om fortsatta satsningar på bredbandskoordinatorer tillgodoses genom regeringens beslut i januari 2016 om att förlänga uppdraget och att höja anslaget till bredbandskoordinatorerna.

Jämför reservation 7 (KD).

Bakgrund

Regeringen har beslutat om regionala bredbandskoordinatorer för att effektivisera utbyggnaden av bredband (dnr N2015/04465/ITP). Funktionen är placerad hos den aktör som har det regionala utvecklingsansvaret, dvs. länsstyrelser, landsting, kommuner eller samverkansorgan. Regeringen har även gett PTS i uppdrag att upprätta och administrera ett nationellt sekretariat som ska utgöra en stödfunktion för de regionala bredbandskoordinatorerna (dnr N2015/04466/ITP). Bredbandskoordinatorerna påbörjade under 2015 arbetet med bredbandsutbyggnad i de egna länen. Regeringen har också gett Bredbandsforums kansli i uppgift att ge stöd till de regionala bredbandskoordinatorerna.

Motionerna

I kommittémotionerna 2015/16:3147 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 16 och 2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 36 understryks behovet av att regeringen fortsätter satsningarna på bredbandskoordinatorer. Motionärerna framhåller att de fyller en viktig funktion som kontaktpunkter på regional nivå för både offentliga och privata aktörer när det gäller att underlätta den fortsatta utbyggnaden av bredband i hela Sverige.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets uppfattning fyller bredbandskoordinatorerna en viktig funktion när det gäller att på regional nivå förverkliga bredbandsstrategins målsättningar. Utskottet noterar också med gillande att regeringen i januari 2016 beslutade om utökade satsningar på bredbandskoordinatorer och om att i första hand ska lands- och glesbygdsområden samt småorter prioriteras i arbetet, områden som i många fall annars inte är så gynnade i fråga om tillgång till bredband. Satsningarna innebär att anslaget höjs till 21 miljoner kronor och uppdragstiden förlängs till 2020.

Utskottets uppfattning är att de önskemål om fortsatta satsningar på bredbandskoordinatorer som framförs i motionsförslagen tillgodoses genom regeringens initiativ i denna fråga och avstyrker följaktligen motionerna 2015/16:3147 (KD) yrkande 16 och 2015/16:3148 (KD) yrkande 36.

Vissa regleringsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om vissa regleringsfrågor när det gäller elektroniska kommunikationer. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredning inom Regeringskansliet inför en planerad översyn av it-politiken.

Jämför reservation 8 (M, C, L, KD).

Motionerna

I motion 2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) föreslås i yrkande 3 att frågan utreds *om* respektive *hur* det går att ställa krav på att it-infrastrukturägare arbetar för 2020-målen, vilket i sådana fall skulle göra det möjligt att följa utvecklingen och se om reglerna som PTS tagit fram bidrar till bättre förutsättningar för en välfungerande marknad. Ett annat förslag (yrkande 4) är att en utredning tillsätts för att besvara frågan om hur monopolsituationer i ägandet av bredbandsinfrastruktur ska stävjas. Motionärerna anser att bredbandsmarknaden måste kännetecknas av öppenhet med en mångfald av aktörer, något som i slutändan gynnar konsumenterna.

Motionärerna pekar på att priserna är betydligt lägre i de områden där det finns öppna nät och där flera leverantörer tillåts konkurrera. Det är således angeläget att motverka att monopolsituationer uppstår som i förlängningen hotar att motverka samhällsnyttan, och därför bör frågan belysas. I yrkande 5 uppmanas regeringen att följa slutsatsen i slutbetänkandet Bredband för Sverige in i framtiden (SOU 2014:21) om att låta utreda möjligheten att i vissa fall ge bredbandsbolag dispens från lokaliseringsprincipen för att underlätta utbyggnaden av fiber i kommunernas ytterområden. Detta gäller i synnerhet för utbyggnaden av fibernät i glesbygden där lokaliseringsprincipen i dag sätter hinder i vägen för att bygga ut infrastrukturen till mindre orter som ligger på fel sida av kommungränsen. Motionärerna anför som exempel i sammanhanget det undantag som gäller för eldistribution och att motsvarande skulle kunna gälla för de kommunala fibernäten.

Monica Green (S) yrkar i motion 2015/16:142 på att de kommunala stadsnäten ska ges möjlighet att agera på marknaden enligt liknande principer som gäller för de kommunala elhandelsbolagen. Användningen av bredband ökar för varje år, vilket också leder till ett växande behov av en välfungerande uppkoppling, framhåller motionären. Ett hinder för den fortsatta utbyggnaden av bredband i landet och som drabbar de kommunala bredbandsbolagen är den s.k. lokaliseringsprincipen som innebär att kommunerna inte får bygga ut näten utanför kommungränserna, vilket innebär att stadsnäten inte kan konkurrera med marknadsaktörer i detta avseende. I flera fall har kommuner tvingats säga nej till hushåll som velat ansluta sig. För att värna konkurrensen och därmed de låga priserna i Sverige bör kommunerna enligt motionären beviljas undantag från lokaliseringsprincipen när de vill bygga ut bredbandsnäten.

Isak From (S) framhåller i motion 2015/16:497 den viktiga roll som stadsnäten har för bredbandsutbyggnaden i Sverige och att de har bidragit med konkurrens på marknaden, vilket har gett konsumenterna förhållandevis låga priser för bredbandsuppkoppling. Motionären ser dock med viss oro på att flera stadsnät under senare år har köpts upp av kommersiella aktörer och att det finns en risk för att detta på sikt leder till att konkurrensen försvagas. Ett hinder för konkurrensen är den s.k. lokaliseringsprincipen i kommunallagen som innebär att de lokala stadsnäten inte tillåts expandera utanför kommungränserna. För att värna konkurrensen på marknaden yrkar därför motionären på att de kommunägda stadsnäten ska ges samma förutsättningar att agera som kommersiella aktörer.

Anette Åkesson (M) efterlyser i motion 2015/16:1086 ett större inslag av transparens i telekombranschen som innebär att teleoperatörer måste lämna information om vems nät de utnyttjar. Motionären påminner om att det alltför ofta händer att konsumenter luras att köpa teleabonnemang av oseriösa aktörer och att det är viktigt att den enskilda konsumenten värnas för att inte förtroendet för branschen ska undergrävas. Åtgärder bör därför vidtas för att tvinga teleoperatörerna att informera om vems nät de utnyttjar, och det måste finnas någon sanktion, också mot nätägaren, om så inte sker. Genom ett sådant

initiativ kan konkurrens på lika villkor upprätthållas samtidigt som det blir lättare att ställa operatörer till svars om de inte sköter sig.

Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) anför i kommittémotion 2015/16:3059 yrkande 23 att nödvändiga ändringar bör göras i kommunallagen för att lokaliseringsprincipen inte ska vara ett hinder för att bygga ut bredband över kommungränser om det visar sig vara den samhällsekonomiskt bästa lösningen. Motionärerna påpekar att det flera gånger har inträffat att kommunallagens lokaliseringsprincip har lagt hinder i vägen för de kommunala stadsnät som velat erbjuda fiberanslutningar till kunder som bor utanför kommunen. Motionärerna anser att om den nuvarande ordningen som hindrar kommunöverskridande stadsnät består är risken stor för ökade kostnader eller utebliven fiberutbyggnad. Motionärerna understryker att de administrativa gränserna inte nödvändigtvis utgör naturliga avgränsningar för ett fibernätverk. Därför är det viktigt att skyndsamt göra nödvändiga justeringar i kommunallagen för att lättare kunna nå bredbandsmålen 2020.

Utskottets ställningstagande

Flera av de här behandlade motionsyrkandena tar upp frågan om lokaliseringsprincipen i kommunallagen och menar att den är ett hinder för de kommuner som vill utvidga de lokala stadsnäten över kommungränserna. Möjligheten att bygga ut stadsnäten i angränsande kommuner bedöms kunna ge fler hushåll tillgång till snabb uppkoppling via fiber samtidigt som kommunerna skulle uppnå ett större mått av kostnadseffektivitet. Utskottet påminner om att lokaliseringsprincipen och ett eventuellt behov av undantag för att underlätta utbyggnaden av kommunal fiberinfrastruktur behandlas utförligt i slutbetänkandet Bredband för Sverige in i framtiden (SOU 2014:21). De förslag som läggs fram i utredningen har remissbehandlats, och frågan om undantag från lokaliseringsprincipen är ett av de förslag som studeras inom Regeringskansliet inför den planerade översynen av it-politiken. Utskottet finner det angeläget att så många hushåll som möjligt får tillgång till någon form av fiberanslutning och förutsätter att frågan om undantag från lokaliseringsprincipen beaktas noggrant av regeringen i samband med den planerade översynen av politiken på området för att denna bestämmelse inte ska få verka som hämsko för den fortsatta utbyggnaden av kommunala fibernät. Som påpekas i utredningen finns det redan ett undantag för de kommunala energibolagen som skulle kunna utsträckas till de kommunala stadsnäten.

När det gäller reglering i konkurrensfrämjande syfte vill utskottet påminna om den roll som PTS har på området. En av myndighetens uppgifter är att fortlöpande analysera olika delmarknader inom sektorn för elektronisk kommunikation för att säkerställa att det råder en fungerande konkurrens. Bestämmelserna återfinns i lagen och förordningen om elektronisk kommunikation. Om konkurrensen inom en delmarknad inte bedöms som

tillfredsställande ska myndigheten identifiera en dominerande aktör med ett betydande marknadsinflytande och därefter ålägga aktören särskilda skyldigheter i syfte att skapa effektiv konkurrens, vilket även omfattar bredbandsinfrastrukturen.

Utskottet är vidare införstått med de problem som drabbar många konsumenter som blivit uppringda av oseriösa försäljare som lurat på dem oönskade telefonitjänster. Efter det att PTS i början av 2015 utarbetade en handlingsplan mot oseriösa försäljningsmetoder vid telefonförsäljning har myndigheten genomfört regelbundna uppföljningsmöten med inblandade aktörer. Arbetet handlar om att förmå nätägarna att på frivillig väg försöka påverka de bolag som hyr in sig i näten inom ramen för deras avtalsrelation, och enligt PTS bedömning har handlingsplanen haft en viss förebyggande effekt. Utskottet konstaterar dock att oseriös telefonförsäljning fortfarande dominerar klagomålsstatistiken i PTS rapportering. Myndigheten undersöker för närvarande vilka rättsliga förutsättningar som finns för att komma till rätta med problemet. I rapporten om konsumentklagomål för 2015 gör myndigheten bedömningen att det skulle krävas ändringar i nationell lagstiftning för att uppnå önskad effekt. Utskottet ser med intresse fram emot utfallet av pågående arbete eftersom det är angeläget att konsumenternas förtroende för telekombranschen inte skadas på lång sikt.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan avstyrker utskottet motionerna 2015/16:86 (M) yrkandena 3–5, 2015/16:142 (S), 2015/16:497 (S), 2015/16:1086 (M) och 2015/16:3059 (M, C, FP, KD) yrkande 23.

Teknikskiftet i delar av det fasta telefonnätet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om det s.k. teknikskiftet i delar av det fasta telefonnätet. Utskottet hänvisar bl.a. till att PTS vidtagit ett flertal åtgärder för att förvissa sig om att de som berörs erbjuds likvärdiga och fungerande telefonlösningar.

Motionen

Maria Plass (M) uppmärksammar i motion 2015/16:1256 det s.k. teknikskiftet som innebär att Telia i vissa områden ersätter kopparnätet med en trådlös telefonitjänst. Motionären framhåller de risker som en övergång till trådlös teknik kan innebära, t.ex. om hushållen drabbas av strömavbrott eller för de hushåll som är beroende av trygghetslarm. Mot denna bakgrund yrkar motionären på att Post- och telestyrelsen (PTS) ska ges i uppdrag att kontinuerligt och långsiktigt se till att säkerheten för boende inte försämras när det fasta telefonnätet stängs av och läggs ned.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i tidigare sammanhang uppmärksammat de problem som uppstått i samband med det s.k. teknikskiftet och som framför allt drabbat hushåll på landsbygden när nätägaren Telia i vissa områden ersatt den traditionella anslutningen till kopparnätet med fiber eller en trådlös anslutning. Utskottet har inga synpunkter på vilken teknisk lösning som väljs men påminner om den grundläggande rättigheten till telefoni och funktionellt tillträde till internet (minst 1 Mbit/s) för fasta bostäder och företag som anges i lagen om elektronisk kommunikation (LEK). Utskottet ser därför allvarligt på de fall när hushåll inte längre har fått tillgång till telefoni eller internet, vilket inträffade vid upprepade tillfällen i början av Telias teknikskifte.

PTS generaldirektör informerade i samband med sammanträdet den 26 november 2015 utskottet om Telias planer att fortsätta förändringsarbetet med att byta ut kopparnätet i andra delar av landet under de närmaste åren och om att myndigheten fortsätter att bevaka processen för att säkerställa att alla hushåll och företag garanteras tillgång till telefoni och bredband. Utskottet vill här påminna om de lärdomar som gjordes efter det att teknikskiftet hade påbörjats. PTS konstaterade efter en rad konsumentklagomål att projektet inte hade fungerat som utlovat och att det fanns skäl för nätägaren att åtgärda de brister som uppmärksammats. PTS fick regeringens uppdrag att tillhandahålla en upplysningstjänst dit berörda abonnenter kan vända sig med frågor om teknikskiftet. Myndigheten har också formulerat ett antal krav som Telia måste beakta, nämligen att man måste erbjuda en likvärdig telefonitjänst, att ingen ska vara utan telefoni i samband med övergången och att informationen från operatören ska lämnas i god tid. PTS följer också löpande upp Telias teknikskifte i avstämningsmöten för att förvissa sig om att de berörda bostäderna och företagen i god tid får tydlig information om vad Telias teknikskifte innebär och att de erbjuds likvärdiga, fungerande telefonilösningar. Telia lämnade i oktober 2015 också in ett dokument till PTS som beskriver den fortsatta processen. Med hänsyn till de åtgärder som vidtagits är det utskottets bedömning att syftet med motionen kan anses vara väl tillgodosett. Utskottet avstyrker därför motion 2015/16:1256 (M).

Statens innehav av digital infrastruktur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om statens innehav av digital infrastruktur. Utskottet påminner om att Regeringskansliet för närvarande bereder ett slutbetänkande i vilket en rad åtgärder föreslås för ett mer effektivt utnyttjande av statens bredbandsinfrastruktur.

Jämför reservation 9 (M, C, L, KD).

Bakgrund

Vid upprepade tillfällen har motioner väckts om att den rikstäckande bredbandsinfrastruktur som vissa statliga myndigheter och bolag förfogar över borde göras tillgänglig för utomstående aktörer för att tillgodose samhällets växande behov av bredbandskapacitet. Riksrevisionen har också anmärkt på vissa brister i den statliga styrningen (RiR 2013:5 Staten på telekommarknaden). Den tidigare regeringen tillsatte i augusti 2014 en utredning (dir. 2014:118) med uppdraget att se över möjligheterna att effektivisera användningen av den statligt ägda nätinfrastrukturen genom att förbättra samordningen mellan bredbandsverksamheten hos berörda aktörer och klargöra på vilket sätt en möjlig effektivisering av nyttjandet och tillgängliggörandet av aktörernas bredbandsinfrastruktur kan vara till stöd för regeringens bredbandsstrategi. Utredningen överlämnades till regeringen i januari 2016.

Motionerna

Monica Green (S) påminner i motion 2015/16:825 om vilken betydelse en välfungerande it-infrastruktur har för landet och att det i dag finns fyra statliga aktörer med egna fibernät, nämligen Trafikverket, Svenska kraftnät, Vattenfall och Teracom med sammanlagt 23 000 km optiskt fibernät som inte utnyttjas fullt ut. Motionären vill därför i yrkande 1 att regeringen i infrastrukturplaneringen undersöker förutsättningarna för att samordna de statliga fibernäten eftersom en samordning skulle påskynda arbetet med att ge alla tillgång till snabbt bredband.

Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) uppmärksammar i kommittémotion 2015/16:3059 att kapaciteten i datanäten blir en allt större utmaning i takt med att befolkningen efterfrågar allt fler digitala tjänster med hög hastighet. För att tillgodose behovet föreslår motionärerna i yrkande 24 att de olika statliga fibernäten ska göras tillgängliga för marknaden. Motionärerna påminner om att både Trafikverket och Svenska kraftnät samt ytterligare några aktörer förfogar över rikstäckande fiberoptiska nätverk, vilka i huvudsak utnyttjas för att styra järnvägs- och kraftledningsanläggningar. Delar av dessa fibernät utnyttjas i dag inte fullt ut, vilket innebär att redan befintlig infrastruktur skulle kunna tas i anspråk för att uppnå målet om att 90 procent av hushållen ska ha tillgång till fiber. Utöver detta anser motionärerna att den föreslagna åtgärden också skulle bidra till en mer driftssäker nätinfrastuktur.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att tillgången till en snabb, effektiv och rikstäckande bredbandsinfrastruktur är av central betydelse för Sverige och landets möjligheter att hävda sig internationellt, inte minst för näringslivets del, och därför bör befintliga resurser utnyttjas så effektivt som möjligt.

Utskottet påminner om att slutbetänkandet Statens bredbandsinfrastruktur som resurs (SOU 2016:01) överlämnades den 11 januari 2016 till ansvarigt statsråd och utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utredningen föreslår i betänkandet bl.a. att Trafikverket och Affärsverket svenska kraftnät ska få i uppdrag att bidra till att regeringens bredbandsmål uppfylls och på så sätt främja en effektivare användning av den statliga infrastrukturen. Dessutom föreslår utredaren att Trafikverket och Affärsverket svenska kraftnät ges i uppdrag att årligen samråda med Post- och telestyrelsen (PTS) om sina tele- och kommunikationsnät och att PTS ska bistå Trafikverket och Affärsverket svenska kraftnät med råd om deras tele- och kommunikationsnät med tillhörande verksamheter.

Utskottet vill inte föregripa det pågående beredningsarbetet om den framtida användningen av den statliga bredbandsinfrastrukturen och avstyrker därför motionerna 2015/16:825 (S) yrkande 1 och 2015/16:3059 (M, C, FP, KD) yrkande 24.

Roaming

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om roamingavgifter. Utskottet hänvisar till de nya bestämmelser som följer av den s.k. TSM-förordningen enligt vilken tilläggsavgifter för roaming ska upphöra och att en reglering av grossistpriser ska finnas på plats.

Jämför reservation 10 (M, C, L, KD).

Bakgrund

Med internationell roaming avses vanligtvis att telefonen växlar över till en teleoperatör i det land som mobiltelefonabbonnten besöker efter det att radiotäckningen från ordinarie teleoperatör i hemlandet upphört. Det kan ske helt automatiskt utan att abonnenten märker det, eller också krävs det en bekräftelse av användaren, beroende på hur mobiltelefonen är inställd. Mobilteleoperatörer sluter roamingavtal sinsemellan på grossistnivå för att tillhandahålla denna funktion så att operatören kan debitera samtalet på den ordinarie teleräkningen och ingen utländsk räkning behöver skickas till slutkunden. I avtalet regleras bl.a. vilken ersättning som operatörerna tar ut av varandra för att låta en annan operatörs abonnenter använda mobiltelefonen i det egna nätet.

En första EU-förordning om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen antogs den 1 juli 2007, och den 1 juli 2009 utökades förordningen till att, utöver röstsamtal, också omfatta pristak för sms och s.k. dataroaming (mms, mobilsurf och datasurf). Samtidigt sänktes pristaken för samtal. Pristaken för dataroaming gäller endast mellan operatörerna, s.k. grossistpriser. Den 1 juli 2010 sänktes pristaken för

röstsamtal och dataroaming, men inte för sms. Den förordning som gäller från den 1 juli 2012 innebär sänkningar av pristaken för röstsamtal, sms och dataroaming, även på slutkundsnivå.

I juli 2015 nådde rådet och Europaparlamentet en politisk överenskommelse om en ny EU-förordning om nätneutralitet och roaming.

Motionen

Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) anser i kommittémotion 2015/16:3059 yrkande 27 att regeringen ska verka för en europeisk digital inre marknad där roamingavgifter avskaffas samt för att grossistpriser regleras snarast. Motionärerna lyfter fram de många fördelar som genomförandet av den digitala inre marknaden innebär. Inte minst skapas nya möjligheter att stärka ekonomin genom e-handel, samtidigt som det blir lättare för företagen att följa administrativa och finansiella regler och kunderna får större inflytande. Ett hinder för denna utveckling är tyvärr de höga avgifterna för roaming som drabbar den som är på resande fot. För att uppnå en fungerande digital inre marknad inom EU anser motionärerna att det är av yttersta vikt att roamingavgifterna försvinner. Det förutsätter dock att även grossistpriserna regleras och inte bara konsumentpriserna, eftersom enbart en reglering av konsumentpriser med stor sannolikhet kommer att leda till högre avgifter operatörer emellan. Det i sin tur blir till nackdel för svenska operatörer eftersom svenskar i högre utsträckning surfar utomlands än vad andra européer gör i Sverige. Därför är det viktigt att en reglering av grossistpriserna införs.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det inom dagens EU är i det närmaste en nödvändighet för den enskilde att kunna använda sig av elektronisk kommunikationsutrustning såsom mobiltelefon eller dator i samband med resor både privat och i arbetet, och detta ska vara möjligt utan alltför betungande kostnader för samtal, sms och datatrafik. Utskottet påminner om att frågan om roamingavgifter under en lång tid har varit föremål för EU-institutionernas uppmärksamhet och att avgifternas storlek gradvis har kunnat minskas genom de olika förordningar som genom åren reglerat prissättningen. Utskottet välkomnar därför Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 (den s.k. TSM-förordningen, Telecom single market) som trädde i kraft i slutet av 2015 vars övergripande syfte är att ytterligare underlätta inrättandet av en gemensam inre marknad för elektroniska kommunikationstjänster och kommunikationsnät inom EU. En av de frågor som förordningen tar fasta på handlar om det långsiktiga avskaffandet av tilläggsavgifter för roaming inom EU. Under förutsättning att en reglering av prissättningen i grossistledet finns på plats vid tidpunkten föreskriver den nya förordningen att efter den 15 juni 2017 blir det förbjudet att tillämpa särskilda tilläggsavgifter på slutkundsnivå för roaming inom EU. Om kommissionen inte lyckas presentera ett förslag om

prissättningen i grossistledet till juni 2017, fortsätter förordningens övergångsordning att gälla fram till den dag då en sådan lagstiftning finns på plats.

Utskottet anser att den nya regleringen av roaming i allt väsentligt svarar mot de åtgärder som efterfrågas i yrkandet och avstyrker därför motion 2015/16:3059 (M, C, FP, KD) yrkande 27.

Nätneutralitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om nätneutralitet. Utskottet anser att förslaget tillgodoses genom de nya bestämmelser som träder i kraft den 30 april 2016 till följd av den s.k. TSM-förordningen som bl.a. ska säkerställa att trafik över internet inte diskrimineras och att slutanvändares rätt till ett öppet internet ska värnas.

Bakgrund

Med nätneutralitet avses vanligtvis att nätoperatörer ska behandla internettrafiken opartiskt utan att prioritera viss trafik eller spärra eller försvåra åtkomst till vissa internetbaserade tjänster.

Motionen

I kommittémotion 2015/16:1470 efterlyser Said Abdu m.fl. (FP) att tydliga regler mot konkurrenshämmande och trafikprioriterande åtgärder från operatören formuleras i syfte att säkerställa nätneutralitet och att tjänster på internet inte begränsas eller blockeras som resultat av vertikalt ägande. Motionärerna anser att internetleverantörer inte ska ha direkt ägande och inflytande över innehåll och tjänster eftersom det hotar att snedvrider konkurrensen. Motionärerna understryker också att det är ett grundläggande samhällsintresse att värna ett öppet internet och nätneutralitet.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av att befolkningen i allt större utsträckning väljer att utnyttja internet både i arbetet och på fritiden ökar också behovet av uppkoppling mot nätet och därmed beroendet av de aktörer som tillhandahåller internetanslutningstjänster. Dessa kan av olika skäl vilja styra och påverka användarnas tillgång till digitala tjänster och service genom exempelvis trafikstyrningsåtgärder. Utskottet värnar idén om ett öppet internet och anser det därför angeläget att tillhandahållare av internetanslutningstjänster inte godtyckligt får påverka konsumenternas användning av internet. Ur ett

brukarperspektiv rymmer därför frågan om nätneutralitet många viktiga integritetsaspekter.

Utskottet välkomnar därför att rådet och Europaparlamentet nådde en politisk överenskommelse i juli 2015 om en EU-förordning som bl.a. reglerar frågan om nätneutralitet inom unionen. Nätneutralitetsregleringen syftar till att säkerställa att trafik över internet inte diskrimineras och att slutanvändares rätt till ett öppet internet ska värnas. Bland de nya reglerna finns en grundläggande rätt för slutanvändare att ta del av det innehåll, de tjänster och de applikationer som gäller den egna internetanslutningen. Rätten till valfrihet är central i regleringen och får inte inskränkas av internetleverantörer genom t.ex. begränsande avtalsvillkor eller affärsmetoder. Vidare kommer internetleverantörer endast att tillåtas hantera trafik över internet under särskilda omständigheter och om vissa förutsättningar, som t.ex. icke-diskriminering, är uppfyllda. Dessutom införs nya krav på transparens i upp- och nedladdningshastigheter samt tydligare rättigheter för slutkunder när tjänsten inte lever upp till vad som beskrivits.

Förordningen innehåller bl.a. konkreta regler om trafikhantering och likabehandling av trafik över en internetanslutningstjänst. För att uppnå målen har en lång rad rättigheter och skyldigheter utformats för internetleverantörer, slutanvändare och regleringsmyndigheter, vilka genom förordningen tillerkänns de befogenheter som krävs för att skydda ett öppet internet.

Utskottet anser att den nya regleringen svarar mot de åtgärder som efterfrågas i yrkandet och avstyrker därför motion 2015/16:1470 (FP).

Reservationer

1. Tillgång till bredband, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Christina Örnebjär (L), Robert Halef (KD) och Erik Ottoson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2454 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 22 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 i denna del,

bifaller delvis motion

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 4 i denna del och 5,

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 1,

2015/16:734 av Anette Åkesson (M) yrkande 2,

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 2 i denna del,

2015/16:845 av Anders Österberg (S) yrkandena 1 och 2 samt

2015/16:2351 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

En väl utbyggd bredbandsinfrastruktur är avgörande för att människor ska kunna driva företag, arbeta och studera på distans. I dagens alltmer digitaliserade samhälle är bredband i många avseenden en förutsättning för att kunna kommunicera, få tillgång till information och dra fördel av ett ständigt växande utbud av internetbaserade tjänster som görs tillgängliga för allmänheten. Vi har under senare år bevittnat en stark utveckling som gett stora delar av befolkningen allt bättre service men som också varit av avgörande betydelse för ett framgångsrikt näringsliv. Därför måste ytterligare ansträngningar göras för att alla invånare, såväl på landsbygden som i ytterstadsområden, ska få ännu bättre tillgång till bredband. Vi vill påminna om att alliansregeringen sedan 2007 har satsat ungefär 2,2 miljarder kronor på bredbandsutbyggnad.

Det förtjänar att påpekas att 99 procent av befolkningen redan i dag har tillgång till 4G i sina hem, vilket gör Sverige i särklass bäst i Europa. Vi står fast vid alliansregeringens mål om att 90 procent av alla hushåll och företag dessutom ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020. Fram till dess är vi beredda att satsa ytterligare 3,25 miljarder kronor på att bygga snabbt bredband på landsbygden eftersom behoven är som störst i dessa områden. Vår ambition är att Sverige ska ha världens modernaste och mest uppkopplade landsbygd. Det är ett mål som vi endast kan nå om vi fortsätter satsa på snabbare bredband.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Tillgång till bredband, punkt 3 (SD)

av Tony Wiklander (SD) och Jimmy Ståhl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2351 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 5 och avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 4 i denna del och 5,

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 1,

2015/16:734 av Anette Åkesson (M) yrkande 2,

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 2 i denna del,

2015/16:845 av Anders Österberg (S) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 6,

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 22 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

En väl utbyggd digitalinfrastruktur är helt avgörande för att tillgodose hushållens och företagens växande efterfrågan på elektroniska kommunikationer. Vår tillvaro blir alltmer beroende av en snabb och stabil internetuppkoppling, både för jobb och för fritid där såväl underhållning som omvärldsrapportering fortsätter att flytta över till internetbaserade medier. Detta gör internettillgängligheten ytterst till en demokratifråga.

Den nationella bredbandsstrategin lades fast 2009 i syfte att tydliggöra den dåvarande regeringens målsättningar på området, och alltsedan dess har den

legat till grund för bredbandsexpansionen i Sverige. Målen som sattes då var att 90 procent av alla hushåll och företag borde ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020. Vi menar att utvecklingen har sprungit förbi de ursprungliga målen, och att utelämna vart tionde hushåll från möjligheten till snabbt bredband är en alltför låg ambitionsnivå. Vi vill i stället höja denna så att fler ska få tillgång till ett effektivt bredband, och därför behövs en ny framtidsanpassad bredbandsstrategi. Det finns annars en överhängande risk för att de 10 procent som enligt nuvarande målsättningar inte kommer i fråga för bredband om minst 100 Mbit/s 2020 till helt övervägande del kommer att återfinnas på landsbygden eftersom utbyggnadskostnaderna där är så mycket högre än i tätorterna. En sådan utveckling skulle allvarligt missgynna landsbygdens utvecklingsmöjligheter och vidga klyftan mellan stad och landsbygd ytterligare.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Tillgång till bredband, punkt 3 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 4 i denna del och 5 samt

avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 1,

2015/16:734 av Anette Åkesson (M) yrkande 2,

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 2 i denna del,

2015/16:845 av Anders Österberg (S) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 6,

2015/16:2351 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 5,

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 22 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Sverige har ett ambitiöst bredbandsmål om att 90 procent av alla hushåll ska ha en täckning på 100 Mbit/s 2020. Vänsterpartiet anser det dock angeläget att även de återstående 10 procenten av Sveriges befolkning får tillgång till snabbt

bredband. Vi inom Vänsterpartiet anser därför att regeringen bör återkomma med förslag på hur hela Sveriges befolkning ska kunna få tillgång till bra kommunikationer.

Det är med oro som vi noterar de försämrade villkoren för att få ekonomiskt stöd för utbyggnad av bredband inom ramen för landsbygdsprogrammet, vilket i första hand riskerar att drabba landsbygdens invånare och näringsliv. Under den föregående programperioden i landsbygdsprogrammet var det möjligt att söka stöd till områden med tätort upp till 3 000 invånare. För innevarande programperiod har EU beslutat att bredbandsstödet endast ska betalas ut till orter med maximalt 200 invånare. Detta innebär alltså att orter med en befolkning på över 200 invånare inte längre kan omfattas av stödet. Den nya gränsen blir problematisk eftersom de mindre tätorterna med upp till 3 000 invånare ofta är en förutsättning för att jämna ut kostnader och därmed göra bredbandsutbyggnaden ekonomiskt gångbar. Regeringen bör därför ändra och höja gränsen för vilka orter som ska kunna ta del av bredbandsstödet inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Stöd till utbyggnad av it-infrastruktur, punkt 4 (C)

av Anders Åkesson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 och
2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 4 och
avslår motionerna
2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 1 och 6 samt
2015/16:2188 av Anna Wallén m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi i Centerpartiet vill att informationsteknologi – it – ska betraktas som det femte transportslaget jämte väg, järnväg, sjöfart och flyg vid planering och fördelning av anslag till infrastruktur. Utvecklingen på området har medfört att informationsteknologin på ett genomgripande sätt påverkar alla de övriga traditionella transportslagen och i många avseenden också är en förutsättning för den framtida utvecklingen av dessa transportslag. Bredband och mobiltelefoni minskar avstånden mellan människor och möjliggör digitala tjänster, och med hjälp av it går det också att komplettera och effektivisera

transporter och kommunikation och stödja teknikutvecklingen i befintlig infrastruktur. Genom att betrakta it som det femte transportslaget i infrastrukturplaneringen är det vår fasta övertygelse (förhoppning) att resurstilldelningen till it kommer att öka och därmed förbättra möjligheterna att utnyttja it-teknikens potential i än större utsträckning.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Telefoni och mobiltäckning, punkt 5 (M, C)

av Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Borian Åberg (M) och Erik Ottoson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 5,

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 i denna del och avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 7,

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 4 i denna del,

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 2,

2015/16:554 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S),

2015/16:603 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2015/16:606 av Anna Wallén m.fl. (S) och

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Tillgång till bra mobiltelefoni blir allt viktigare. Vår gemensamma uppfattning är att Sverige behöver ett mobilnät med ännu bättre geografisk täckning och som har en kapacitet som svarar mot framtidens behov eftersom allt fler kommer att efterfråga och konsumera mobil teknik. Vi vill påminna om att alliansregeringen genomförde en lång rad åtgärder för att förbättra mobiltäckningen. Som exempel kan nämnas en reformerad lagstiftning, förbättrad information och en starkare konsumentlagstiftning. Ett viktigt beslut var också att frigöra bandbredd i etern som tidigare nyttjades för marksänd digital-tv till förmån för mobila telefonitjänster. Detta arbete måste fortsätta för att skapa ännu bättre förutsättningar för bra mobiltelefoni och snabbt mobilt bredband, inte minst på landsbygden. Vi vill därför understryka nödvändigheten av att frigöra utrymmet i 700 MHz-bandet, ett frekvensband

som har mycket goda yttäckningsegenskaper och som i kombination med täckningskrav kommer att vara till särskild nytta för landsbygdens invånare genom att förhoppningsvis minska antalet vita fläckar på operatörernas täckningskartor. För både Centerpartiet och Moderaterna är god mobiltäckning i hela landet en högt prioriterad fråga.

Vår gemensamma ambition för Sverige i denna fråga är att vi ska ha mobilt bredband och mobiltäckning i världsklass i hela landet, och frigörandet av 700 MHz-bandet är ett viktigt steg i förverkligandet av denna ambition.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Telefoni och mobiltäckning, punkt 5 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 4 i denna del och avslår motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 7,

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 2,

2015/16:554 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S),

2015/16:603 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2015/16:606 av Anna Wallén m.fl. (S),

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 2 i denna del,

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 5,

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 och

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

En väl fungerande infrastruktur är en av de viktigaste förutsättningarna både för att näringslivet ska kunna utvecklas och för att skapa goda boendemiljöer, vilket inte minst gäller förhållandena på landsbygden. Vi i Vänsterpartiet vill dock uppmärksamma att i stora delar av Sveriges landsbygd har den fasta telefonin nedmonterats samtidigt som mobilnätet inte har byggts ut tillräckligt. Den slutsats vi drar är att marknadskrafterna inte har kunnat lösa behovet av fungerande telefoni i hela Sverige och att staten således måste garantera tillgången till fast telefoni och bra mobiltäckning i hela landet. Vi anser därför att en avgift bör införas för samtliga operatörer inom mobiltelefoni som en

procentsats av omsättningen för att garantera täckning i de delar av landet där det inte är kommersiellt lönsamt att bygga ut infrastrukturen.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Bredbandskoordinatorer, punkt 6 (KD)

av Robert Halef (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3147 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 16 och

2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 36.

Ställningstagande

Vi kristdemokrater vill att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. En förutsättning för en framgångsrik digitalisering av samhället är att det finns en väl utbyggd infrastruktur i hela landet i form av ett robust bredband med hög överföringskapacitet. En nyckelroll i sammanhanget har de regionala bredbandskoordinatorerna eftersom de ska fungera som kontaktpunkter för bredbandsfrågor i länen för både offentliga och privata aktörer. Detta är en viktig satsning för att förbättra möjligheterna till bredband, och för att fullfölja detta framgångsrika arbete efterlyser vi kristdemokrater en fortsatt satsning på bredbandskoordinatorer.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Vissa regleringsfrågor, punkt 7 (M, C, L, KD)

av Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Borian Åberg (M), Christina Örnebjär (L), Robert Halef (KD) och Erik Ottoson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkande 5 och

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 23,
bifaller delvis motionerna
2015/16:142 av Monica Green (S) och
2015/16:497 av Isak From (S) samt
avslår motionerna
2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 3 och 4 samt
2015/16:1086 av Anette Åkesson (M).

Ställningstagande

Vi inom Alliansen vill understryka att fiberanslutning i många fall är av helt avgörande betydelse för hushållens möjligheter att ta del av det ständigt växande utbudet av digitala tjänster och service som tillgängliggörs över internet. Fiberanslutning är det mest effektiva sättet att få en snabb och effektiv uppkoppling mot nätet för att på så vis kunna hantera den snabbt växande mängden datatrafik. Därför anser vi att fiberutbyggnaden bör uppmuntras på alla sätt.

Tyvärr konstaterar vi att det på flera platser i landet har uppmärksammats att kommunallagens lokaliseringsprincip sätter käppar i hjulet för de kommunala stadsnät som vill erbjuda fiberlösningar till de som bor på andra sidan en kommungräns. Vi anser att de administrativa gränserna inte nödvändigtvis utgör några naturliga avgränsningar för ett fibernätverk. Att hålla fast vid de principer som i dag hindrar kommunöverskridande stadsnät riskerar att innebära ökade kostnader eller utebliven fiberutbyggnad. Därför är det av särskild vikt att arbetet med att göra nödvändiga justeringar i kommunallagen sker skyndsamt om det ska kunna bidra till uppfyllelsen av statens bredbandsmål till 2020. Regeringen bör beakta rekommendationerna i betänkandet Bredband för Sverige in i framtiden (SOU 2014:21) och verka för att lokaliseringsprincipen inte får stå i vägen för att bygga ut bredband över kommungränserna om det visar sig vara den samhällsekonomiskt bästa lösningen. Mot denna bakgrund bör en regeländring liknande den som skett för kommunalägda energibolag införas i kommunallagen.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Statens innehav av digital infrastruktur, punkt 9 (M, C, L, KD)

av Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Christina Örnebjär (L), Robert Halef (KD) och Erik Ottoson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 24 och bifaller delvis motion

2015/16:825 av Monica Green (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi inom Alliansen vill uppmärksamma de utmaningar som den växande mängden datatrafik innebär och det ökande behovet av kapacitet i fibernätverken i landet. Nya tjänster tillkommer, och vi blir alltmer uppkopplade med ständigt höjda krav på hög hastighet. Trafikverket såväl som Svenska kraftnät samt ytterligare några statliga aktörer har fiberoptiska nätverk som sträcker sig över Sverige. De används i huvudsak för att styra järnvägs- och kraftledningsanläggningar. Delar av dessa fibernät är i dagsläget inte fullt utnyttjade, vilket innebär att redan befintliga anläggningar skulle kunna bidra till att uppnå målet i bredbandsstrategin om att 90 procent av hushållen bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mb/s 2020. Vi anser därför att fibernäten i statlig ägo bör tillgängliggöras för marknaden. Vi välkomnar i sammanhanget också att regeringen beaktar de förslag som lämnas i betänkandet Statens bredbandsinfrastruktur som resurs (SOU 2016:01). Utöver detta skulle det kunna skapas en mer driftssäker nätverksstruktur om dessa fibernät sammankopplades.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Roaming, punkt 10 (M, C, L, KD)

av Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Borian Åberg (M), Christina Örnebjär (L), Robert Halef (KD) och Erik Ottoson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 27.

Ställningstagande

Vi anser att avskaffandet av roamingavgifter inom EU är en avgörande etapp i förverkligandet av den digitala inre marknaden som i sin tur skapar stort mervärde och uppskattas ha en potentiell effektivitetsvinst på hela 260

miljarder euro per år. Den digitala inre marknaden skapar också nya möjligheter att stärka ekonomin genom e-handel, samtidigt som det blir lättare för företagen att följa administrativa och finansiella regler och kunderna får större inflytande.

Vi vill med vår gemensamma motion uppmärksamma behovet av en reglering på EU-nivå av roamingoperatörernas grossistpriser eftersom det nuvarande regelverket om internationell roaming i huvudsak begränsar sig till de avgifter som slutanvändarna ska betala. En reglering av grossistpriserna är en förutsättning för att kunna avveckla roamingavgifterna inom EU och därmed uppnå en fungerande digital inre marknad inom unionen. Som vi inom Alliansen bedömer situationen kommer enbart en reglering av konsumentpriserna med stor sannolikhet att leda till högre avgifter operatörer emellan. Det i sin tur blir till nackdel för svenska operatörer eftersom vi surfar utomlands i högre utsträckning än vad andra européer gör i Sverige.

Vi vill därför sammanfattningsvis understryka vikten av att verka för en europeisk digital inre marknad där roamingavgifterna avskaffas samt för att grossistpriserna regleras snarast.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:73 Billigare utbyggnad av bredbandsnät:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:86 av Anette Åkesson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Post- och telestyrelsens redovisning av investeringar i it-infrastruktur bör anges i andelen nybyggd respektive andelen upphandlad it-infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas huruvida det är möjligt och samhällsekonomiskt lönsamt att vässa målet för bredbandsstrategin till att gälla 99 % av alla hushåll och företag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om respektive hur krav på att alla ägare till it-infrastruktur ska arbeta för 2020-målen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning av hur monopolsituationer i ägandet som motverkar samhällsnyttan av it-infrastruktur kan motverkas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa slutsatsen i slutbetänkande SOU 2014:21 om att utreda att bredbandsbolag likt elbolag i vissa fall ska kunna beviljas undantag från lokaliseringsprincipen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över bidragskonstruktionen så att lika villkor råder

mellan privata och offentliga aktörer och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör undersökas hur ett mobilitetsmål som anger täckningsgrad av geografisk yta (inte enbart gällande de lägre banden) kan tillföras till bredbandsstrategin, så att även exempelvis vägsträckor inkluderas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:142 av Monica Green (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge de kommunala bredbandsbolagen, dvs. stadsnäten, möjlighet att agera på marknaden enligt liknande principer som gäller för de kommunala elhandelsbolagen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:377 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur hela Sveriges befolkning ska kunna få tillgång till bra kommunikationer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ändra och höja gränsen för vilka orter som ska omfattas av bredbandsstödet inom ramen för landsbygdsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:486 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av robust och fungerande telefoni och bredband i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell strategi för mobiltelefoni bör utarbetas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:497 av Isak From (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att de kommunägda stadsnäten ges samma förutsättningar som övriga marknadsaktörer och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:554 av Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för förbättrad mobiltäckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:603 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mobiltäckning i områden dit marknadskrafterna inte når och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:606 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av krav på operatörer i fråga om mobiltäckning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:734 av Anette Åkesson (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningarna och kostnaderna för ett vässat mål för fiberutbyggnaden i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:825 av Monica Green (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att samordna statens egna fibernät för att snabbare göra det möjligt med snabbt bredband till alla och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mobil telefoni och mobilt bredband ska finnas där man bor, jobbar, färdas och spenderar den större delen av sin fritid och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:840 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en ny strategi mot digitalt utanförskap och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:845 av Anders Österberg (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera målet i bredbandsstrategin till 100 procent tillgång till höghastighetsbredband och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta en nationell strategi för ett operatörsberoende nät och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1086 av Anette Åkesson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa transparens i telebranschen genom att teleoperatörer måste tillkänna på vems nät man agerar med syfte att komma åt oseriösa företag samt att säkra konkurrens på lika villkor, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1256 av Maria Plass (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att kontinuerligt och långsiktigt se till att säkerheten för boende inte försämras när det fasta telefonnätet stängs av och läggs ned och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1470 av Said Abdu m.fl. (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om it och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgången till bredband i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1942 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det digitala samhället måste nå ut till fler äldre människor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2188 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att ge tillgång till bredband i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2351 av Josef Fransson m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny bredbandsstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för hur it kan hanteras som det femte transportslaget jämte andra transportslag vid planering av infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av 700-bandet förenas med ett täckningskrav och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att digitaliseringen bör ta en framskjuten plats i utvecklingen av landsbygd och glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2454 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på bredbandsutbyggnad och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna till mobil kommunikation i hela landet, bl.a. genom att frigöra utrymmet på det s.k. 700 MHz-bandet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3059 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M, C, FP, KD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att underlätta för människor att bo och arbeta i hela landet genom att skapa rätt bredbandsförutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra nödvändiga justeringar i kommunallagen så att lokaliseringsprincipen inte står i vägen för att bygga bredband över kommungränser i de fall då det är den samhällsekonomiskt bästa lösningen och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de olika fibernäten i statlig ägo ska tillgängliggöras för marknaden, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en europeisk digital inre marknad där roamingavgifter avskaffas samt att grossistpriser regleras snarast, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3147 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsningen på bredbandskoordinatorer och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsningen på bredbandskoordinatorer och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3208 av Anders Åkesson m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om se över möjligheterna till ytterligare insatser för bredbandsutbyggnad och mobiltelefoni och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att it ses som det femte transportslaget jämte väg, järnväg, sjö- och luftfart och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att främja utbyggnad av bredbandsnät. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.

Bestämmelser som genomför direktivet finns även i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och plan- och bygglagen (2010:900).

2 § I denna lag avses med

bredbandsnät: elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för bredbandstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s,

bredbandsutbyggare: den som avser att anlägga eller bygga ut ett bredbandsnät,

fysisk infrastruktur: passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva, såsom kanalisationer, master, tillsynsbrunnar, manhål, kopplingsskåp, byggnader, ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar, och

nätinnehavare: den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla

1. en transporttjänst, eller

2. en tjänst för produktion, transport eller distribution av gas, el, uppvärmning eller vatten.

3 § Denna lag gäller inte fysisk infrastruktur som används för att tillhandahålla dricksvatten.

Denna lag gäller inte Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket.

4 § Bestämmelserna i denna lag ersätter inte föreskrifter om prövning enligt annan lag.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen.

5 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska pröva tvister (*tvistlösningsmyndighet*) enligt denna lag och utöva tillsyn (*tillsynsmyndighet*) över efterlevnaden av lagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

2 kap. Tillträde till fysisk infrastruktur

1 § En nätinnehavare ska på rättvisa och rimliga villkor medge tillträde till fysisk infrastruktur på begäran av en bredbandsutbyggare. Det åligger nätinnehavaren att söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som bredbandsutbyggaren själv inte kan söka. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om det begärda tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

1. den fysiska infrastrukturens tekniska lämplighet för tillträde,
2. brist på utrymme i den fysiska infrastrukturen,
3. personlig säkerhet och folkhälsa,
4. risk för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,
5. driftsäkerhet för befintligt nät,
6. risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs,
7. att nätinnehavaren erbjuder alternativt tillträde på rättvisa och rimliga villkor, eller
8. andra liknande omständigheter.

Första stycket ska inte tillämpas om bredbandsutbyggaren, enligt beslut som har fattats med stöd av 4 kap. 4 och 8 §§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, har rätt att begära tillträde till eller användning av den fysiska infrastrukturen. Första stycket ska inte heller tillämpas om nätinnehavaren enligt 4 kap. 14 § samma lag har förpliktats att tillhandahålla bredbandsutbyggaren samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av den fysiska infrastrukturen.

2 § En begäran om tillträde ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse och en tidsplan för anläggandet eller utbyggnaden av bredbandsnätet i de delar som är relevanta för tillträdet.

3 § Nätinnehavaren ska senast två månader från mottagandet av en fullständig begäran om tillträde skriftligen meddela bredbandsutbyggaren om begäran medges eller avslås. Meddelandet ska innehålla nätinnehavarens villkor för tillträde eller de omständigheter som nätinnehavaren hänvisar till för att avslå begäran.

4 § Om nätinnehavaren och bredbandsutbyggaren inte når en överenskommelse om tillträde ska, om någon av dem begär det, tvistlösningsmyndigheten pröva tvisten.

Tvistlösningsmyndigheten ska så snart som möjligt avgöra tvisten. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

3 kap. Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

1 § En nätinnehavare som är ett offentligt organ och som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt ska på rättvisa, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor medge samordning av projektet och en bredbandsutbyggares projekt, om bredbandsutbyggaren begär det. Detsamma gäller för en nätinnehavare som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt som finansieras helt eller delvis med offentliga medel. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om den begärda samordningen inte är rimlig.

Första stycket gäller inte bygg- och anläggningsprojekt

1. av mindre betydelse,
2. som avser fysisk infrastruktur som stöder samhällsviktig verksamhet om verksamhetens funktion kan påverkas negativt av en samordning, eller
3. om en samordning kan skada allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt.

2 § En begäran om samordning ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse för bredbandsutbyggarens bygg- eller anläggningsprojekt i de delar som är relevanta för samordningen. En sådan begäran ska lämnas senast en månad innan nätinnehavaren ansöker om nödvändiga tillstånd hos behöriga myndigheter.

3 § Nätinnehavaren ska senast en månad från mottagandet av en fullständig begäran om samordning skriftligen meddela bredbandsutbyggaren om begäran medges eller avslås. Meddelandet ska innehålla nätinnehavarens villkor för samordning eller de omständigheter som nätinnehavaren hänvisar till för att avslå begäran.

4 § Om nätinnehavaren och bredbandsutbyggaren inte når en överenskommelse om samordning ska, om någon av dem begär det, tvistlösningsmyndigheten pröva tvisten.

Tvistlösningsmyndigheten ska så snart som möjligt avgöra tvisten. Beslutet ska meddelas senast två månader från det att begäran kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

4 kap. Information

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för en informationstjänst för utbyggnad av bredbandsnät genom vilken information om nätinnehavares befintliga fysiska infrastruktur och planerade och pågående bygg- och anläggningsprojekt kan göras tillgänglig elektroniskt för bredbandsutbyggare. Informationstjänsten ska även innehålla upplysningar om andra liknande tjänster där sådan information finns tillgänglig.

Informationstjänsten ska innehålla information om tillstånd som kan behövas för utbyggnad av bredbandsnät och om hur man ansöker om sådana tillstånd.

2 § En nätinnehavare ska på begäran av en bredbandsutbyggare lämna information om

1. den fysiska infrastrukturens lokalisering och sträckning,
2. typ av infrastruktur och nuvarande användning, och
3. kontaktuppgifter som behövs för att bredbandsutbyggaren ska kunna lämna en begäran om tillträde till nätinnehavaren.

Informationen ska lämnas på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor senast två månader från det att begäran togs emot.

Om informationen finns tillgänglig genom informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät, kan skyldigheten enligt första stycket fullgöras genom att bredbandsutbyggaren hänvisas dit.

3 § En nätinnehavare ska på begäran medge att en bredbandsutbyggare på plats undersöker sådan fysisk infrastruktur som bredbandsutbyggaren kan komma att begära tillträde till enligt 2 kap. 1 §. En sådan undersökning ska medges på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om den begärda undersökningen inte är rimlig.

Om en begäran enligt första stycket medges, ska undersökningen ske senast en månad från det att begäran togs emot.

4 § En nätinnehavare som omfattas av 3 kap. 1 § ska göra följande information tillgänglig genom informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät eller någon annan elektronisk tjänst:

1. det planerade eller pågående bygg- eller anläggningsprojektets lokalisering och typ,
2. berörda delar av nätet,
3. beräknat datum för inledning av projektet och den tid projektet kan beräknas pågå, och
4. kontaktuppgifter till nätinnehavaren.

Informationen ska göras tillgänglig i sådan tid att en bredbandsutbyggare kan begära samordning enligt 3 kap. 1 §.

Nätinnehavaren ska uppdatera informationen senast två veckor från det att en förändring har inträffat.

5 § En nätinnehavare som har fått eller har ansökt om tillstånd till ett bygg- eller anläggningsprojekt ska på begäran ge en bredbandsutbyggare tillgång till sådan information som anges i 4 §. Detsamma gäller en nätinnehavare som avser att ansöka om sådant tillstånd de kommande sex månaderna. Om ett bygg- eller anläggningsprojekt inte kräver något tillstånd, ska nätinnehavaren på begäran lämna information om de bygg- och anläggningsprojekt som nätinnehavaren planerar att påbörja inom det närmaste året.

Nätinnehavaren ska på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor göra informationen tillgänglig genom informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät inom två veckor från det att begäran togs emot.

Nätinnehavaren ska uppdatera informationen senast två veckor från det att en förändring har inträffat.

Om nätinnehavaren har gjort informationen tillgänglig genom en annan elektronisk tjänst än informationstjänsten för utbyggnad av bredbandsnät, kan skyldigheten enligt första stycket fullgöras genom att bredbandsutbyggaren hänvisas till den tjänsten.

6 § En begäran enligt detta kapitel ska vara skriftlig och ange, när det gäller information, vilket geografiskt område eller, när det gäller undersökning, vilken fysisk infrastruktur begäran avser.

7 § Skyldigheterna i 4 och 5 §§ gäller inte för bygg- och anläggningsprojekt av mindre betydelse.

8 § Nätinnehavaren får begränsa tillgång till information eller undersökning enligt detta kapitel till följd av tystnadsplikt eller, om det är nödvändigt, med hänvisning till

1. nätets driftsäkerhet,
2. allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,
3. folkhälsan, eller
4. affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

9 § Om nätinnehavaren och bredbandsutbyggaren inte når en överenskommelse om utlämnande av information eller undersökning enligt detta kapitel ska, om någon av dem begär det, tvistlösningsmyndigheten pröva tvisten.

Tvistlösningsmyndigheten ska så snart som möjligt avgöra tvisten. Beslutet ska meddelas senast två månader från det att begäran kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

5 kap. Övriga bestämmelser

1 § Tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät som är anmälda enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska betala en årlig avgift för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

De avgifter som tas ut ska fördelas med skälig andel mellan dem som är skyldiga att betala avgiften.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

2 § Tvistlösningsmyndigheten får förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist enligt denna lag.

Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

3 § Tvistlösningsmyndigheten ska höra Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i ärenden som rör totalförsvaret och Säkerhetspolisen i ärenden som rör Sveriges säkerhet i övrigt.

4 § Tillsynsmyndigheten får förelägga den som har skyldigheter enligt denna lag att tillhandahålla myndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

5 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen ska efterlevas.

Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

6 § En myndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 § Mål i förvaltningsrätt och kammarrätt som avser överprövning av beslut som rör samordning enligt 3 kap. 4 § och 4 kap. 9 § ska handläggas skyndsamt.

8 § En myndighets beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte myndigheten bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

2 Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)

Härigenom föreskrivs¹ att 44 § väglagen (1971:948) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 §²

Inom ett vägområde får inte utan väghållningsmyndighetens tillstånd

Inom ett vägområde får *det* inte utan väghållningsmyndighetens tillstånd

1. dras elektriska ledningar, vattenledningar eller andra ledningar,
2. utföras arbeten på en redan dragen ledning.

Väghållningsmyndigheten får meddela de föreskrifter om arbetet och om rätt till upplag eller annan anordning som behövs med hänsyn till vägens bestånd, drift eller brukande.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte när tillstånd har meddelats enligt annan lag eller författning och anmälan om arbetet har gjorts hos väghållningsmyndigheten.

Om det på grund av inträffad skada krävs skyndsam reparation av en ledning som har dragits inom ett vägområde får arbetet påbörjas utan tillstånd eller anmälan. Ledningens ägare *skall* i så fall snarast underrätta väghållningsmyndigheten om arbetet.

Om det på grund av *en* inträffad skada krävs skyndsam reparation av en ledning som har dragits inom ett vägområde, får arbetet påbörjas utan tillstånd eller anmälan. Ledningens ägare *ska* i så fall snarast underrätta väghållningsmyndigheten om arbetet.

Om tillstånd enligt första stycket begärs för ledningar som ska ingå i ett elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål, ska väghållningsmyndigheten avgöra ärendet inom fyra månader från det att ansökan kom in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till ärendets omfattning eller andra särskilda omständigheter. Överskrids denna tid, ska den som har begärt tillståndet underrättas om orsakerna till detta.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 1987:459.

3 Förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om ledningsrättslagen (1973:1144) dels att 11 a § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 23 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 a §²

Lantmäterimyndigheten får förordna att ledningsrättshavaren har rätt att låta någon annan dra fram och använda ytterligare ledningar inom det upplåtta utrymmet. Ett sådant förordnande får meddelas endast om

1. den ytterligare ledningen är av det slag som anges i 2 § första stycket 1, och
2. det med hänsyn till ledningens beskaffenhet finns ett behov av en sådan rätt.

Lantmäterimyndigheten får ge ledningsrättshavaren rätt att låta någon annan dra fram och använda ytterligare ledningar inom det upplåtta utrymmet. Om lantmäterimyndigheten har meddelat ett sådant beslut, får ledningsrättshavaren själv dra fram och använda en eller flera av ledningarna i stället för att låta någon annan göra det.

En sådan rätt som avses i första stycket får, i fråga om ledningsrätt för en anordning enligt 2 a §, avse framdragning av en ledning av någon annan även om ledningsrättshavaren inte har dragit fram en egen ledning inom det upplåtta utrymmet.

Ett beslut enligt första stycket får meddelas endast om

1. den ledning som någon annan än ledningsrättshavaren ska dra fram och använda är av det slag som anges i 2 § första stycket 1,
2. det med hänsyn till ledningens beskaffenhet finns ett behov av en sådan rätt, och
3. beslutet är förenligt med 6–11 §§.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2006:43.

Vid prövningen av en fråga enligt första stycket skall bestämmelserna i 6–11 §§ tillämpas.

Om lantmäterimyndigheten har meddelat ett sådant förordnande som avses i första stycket, får ledningsrättshavaren själv dra fram och använda en sådan ledning som avses i förordnandet i stället för att låta någon annan göra det.

23 a §

Ett ledningsbeslut, ett beslut om tillträde eller ett beslut om inställande av förrättning ska, i en förrättning som avser en ledning som ingår i ett elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål eller en anordning enligt 2 a § för framdraging av en sådan ledning, meddelas inom fyra månader från det att ansökan kom in till lantmäterimyndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till ärendets omfattning eller andra särskilda omständigheter. Om denna tid överskrids, ska sakägarna underrättas om orsaken till detta.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

dels att 7 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 4 kap. 13 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

13 b §

Den som äger eller annars råder över fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad är skyldig att uppfylla rimliga krav på tillträde till infrastrukturen för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet. Tillträdet ska medges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor. Skyldigheten gäller endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Skyldigheten i första stycket gäller inte om tillträde redan ges till ett i byggnaden befintligt elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet på objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor och slutanvändarna inte kan anses gynnas av ett tillträde till byggnadens fysiska infrastruktur för elektronisk kommunikation.

7 kap.

10 §²

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller till-

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller till-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:211.

hörande tjänster, eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

hörande tjänster, eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde, *eller om en överenskommelse om tillträde enligt 4 kap. 13 b § inte har nåtts inom två månader från det att en begäran mottagits*, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 eller av rättsakter som avses i 1 § andra stycket eller 3 a §, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader, *eller om tvisten gäller tillämpningen av 4 kap. 13 b § senast två månader*, från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

5 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs¹ att 8 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

4 §

Ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om

1. bärförmåga, stadga och beständighet,	
2. säkerhet i händelse av brand,	
3. skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljön,	
4. säkerhet vid användning,	
5. skydd mot buller,	
6. energihushållning och värmeisolering,	
7. lämplighet för det avsedda ändamålet,	
8. tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, <i>och</i>	8. tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga,
9. hushållning med vatten och avfall.	9. hushållning med vatten och avfall, <i>och</i>

10. bredbandsanslutning.

Vad som krävs för att ett byggnadsverk ska anses uppfylla första stycket framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 2 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

2. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för åtgärder som kräver bygglov om ansökan om bygglov har gjorts före den 1 januari 2017 och för åtgärder som kräver anmälan enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 8 § om sådan anmälan har gjorts före denna tidpunkt.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen.